

Komunitný plán sociálnych služieb mesta Spišská Nová Ves

na obdobie 2016 – 2021 – Aktualizácia 2019

Za spracovanie zodpovedá: Ing. Júlia Jančurová, vedúca oddelenia sociálnych vecí MsÚ

Spišská Nová Ves, jún 2019

OBSAH

Úvod	3
1 Pojmy v sociálnych službách	4
2 Východiska pre tvorbu komunitného plánu.....	6
2.1 Legislatívne východiská	8
3 Analytická časť	9
3.1 Analýza sociologických a demografických údajov mesta Spišská Nová Ves.....	9
3.2 Analýza stavu poskytovaných sociálnych služieb	17
3.2.1 Verejní poskytovatelia sociálnych služieb	21
3.2.1.1 Domov dôchodcov Spišská Nová Ves	27
3.2.2 Neverejní poskytovatelia sociálnych služieb	31
3.2.3 Financovanie sociálnych služieb	37
3.3 Analýza požiadaviek obyvateľov mesta na sociálne služby	40
3.4 Kvantifikácia potrebnej kapacity sociálnych služieb na území mesta Spišská Nová Ves s členením na jednotlivé druhy sociálnych služieb	43
3.5 SWOT analýza.....	52
4 Strategická časť	54
4.1 Vízia a ciele Mesta Spišská Nová Ves v oblasti sociálnych služieb	54
4.2 Priority a aktivity rozvoja sociálnych služieb a sociálnej pomoci v meste Spišská Nová Ves	55
4.3 Plnenie a vyhodnocovanie Komunitného plánu sociálnych služieb	60
4.4 Finančné zdroje a časový plán realizácie Komunitného plánu sociálnych služieb	61
Záver	64

ÚVOD

Hovorí sa, že na konci každého nášho snaženia by mal byť človek. O to viac, ak ide o človeka, ktorý našu pomoc nevyhnutne potrebuje. Hlavným poslaním sociálnych služieb je pomôcť ľuďom udržať si alebo znovu získať svoje miesto v spoločnosti, v komunite, kde žijú, teda podporiť začleňovania ľudí do spoločnosti, sociálna súdržnosť, zároveň smerovanie k službám poskytovaným na komunitnej úrovni a rozvinutie potenciálu v oblasti zamestnanosti a zamestnateľnosti obyvateľov. Sociálne služby sa týkajú každého a aj to je dôvod, prečo je na nich stále čo zlepšovať. Sú súčasťou verejných politík, v ktorých sa jednoznačne presadzuje ľudsko-právny rozmer a orientácia na potreby a preferencie ich prijímateľov.

Mesto je významným realizátorom sociálnej politiky, je zodpovedné za zaistenie sociálnych služieb pre obyvateľov mesta a od samosprávy mesta v súčasnosti závisí rozsah, podmienky a kvalita, v akej obyvatelia užívajú sociálne služby. O komunitnom plánovaní sociálnych služieb hovoríme preto, lebo sú plánované komunitou pre komunitu a poskytované členom komunity – obyvateľom mesta Spišská Nová Ves priamo v komunite – na území mesta Spišská Nová Ves. Komunitný plán sociálnych služieb mesta Spišská Nová Ves je strednodobý strategický dokument, ktorého cieľom je vytvoriť podmienky pre poskytovanie kvalitných a dostupných sociálnych služieb pre jednotlivé sociálne skupiny, vytvoriť podmienky na podporu komunitného rozvoja za účelom predchádzania vzniku, či zhoršovania nepriaznivých sociálnych situácií a riešenia miestnych sociálnych problémov a zároveň podporovať trvalo udržateľný rozvoj mesta. Komunitné plánovanie sociálnych služieb je otvorený proces zisťovania potrieb a zdrojov a tiež hľadania najlepších riešení rozvoja sociálnych služieb. Jedná sa o dlhodobý dynamický proces, ktorý pružne reaguje na zmenu okolností, zmenu legislatívy, sociálneho prostredia a správania sa prijímateľov sociálnych služieb. Je založené na jednoduchom princípe, že rozhodnutia, ktoré ovplyvňujú určitú lokalitu a životy ľudí, ktorí v nej žijú, je najlepšie robiť v tejto lokalite. Komunitný plán vytyčuje cestu a ukazuje smer na vykonávanie jednotlivých potrebných krokov smerujúcich k zabezpečeniu komplexných sociálnych služieb pre všetky skupiny obyvateľstva, ktoré ich na prežitie plnohodnotného života nevyhnutne potrebujú.

1 Pojmy v sociálnych službách

V komunitnom plánovaní pojem **komunita** predstavuje skupinu obyvateľov, ktorí žijú na jednom mieste, majú medzi sebou rôzne sociálne väzby a sú viazaní nielen k sebe navzájom, ale aj k miestu kde žijú, majú spoločné problémy, hodnoty a záujmy a sú schopní dohodnúť sa na spoločnom riešení. Ide o skupinu ľudí, ktorých zoskupuje geografický, politický, sociálny, alebo ekonomický spoločný aspekt.

Špecifickým typom komunity je **vylúčená komunita**. Je to časť obyvateľov obce, ktorí sa určitými znakmi svojho života významne líšia od ostatných obyvateľov. Takými diferencujúcimi znakmi môže byť príjmová chudoba rodín, extrémne vysoká nezamestnanosť členov vylúčenej komunity, nízka vzdelanostná úroveň, nízka úroveň bývania, nezdravý (seba poškodzujúci) spôsob života, nedostatočná starostlivosť o zdravie a pod. Členovia vylúčenej komunity zväčša vnímajú svoju vylúčenosť ako diskrimináciu zo strany spoločnosti, na rozdiel od zvyšnej časti obecnej komunity, ktorá vníma vylúčenú komunitu ako dobrovoľné odlíšenie sa jej členov od štandardných vzorcov správania, ako dôsledok neochoty prijať ich.

Segregovaná lokalita je priestor vymedzený bytovým domom, ulicou, mestskou časťou, priestor mimo územia obce s prítomnosťou dlhodobo pretrvávajúcej nepriaznivej situácie z dôvodu výskytu viacerých negatívnych javov súčasne, ku ktorým patrí predovšetkým vysoká miera dlhodobej nezamestnanosti, hmotná núdza, nízka úroveň vzdelanosti, nedostatočné hygienické návyky, nedostupnosť tovarov a služieb, výskyt sociálno-patologických javov s vysokou toleranciou k nim.

Komunitná práca v obci s vylúčenou komunitou umožňuje, aby sa členovia komunity stali aktívnymi partnermi pri odstraňovaní príčin, ktoré viedli k vylúčeniu a to tým, že budú spolurozhodovať o tom, čo sa týka ich života, formulovať spoločné problémy a hľadať ich riešenia. Jej cieľom je práca s celou komunitou zameraná na odstraňovanie napätia a konfliktov medzi vylúčenou komunitou a ostatnými obyvateľmi, ako aj na znižovanie rozdielov medzi vylúčenou a zvyšnou časťou komunity. Komunitná práca v sebe obsahuje dva určujúce princípy – vzdelávanie a presadzovanie zmeny.

Komunitné plánovanie je jednou zo základných metód riadenia rozvojových procesov. Je to otvorený, aktívny, cyklický a štandardizovaný proces zisťovania potrieb občanov, potrieb a možností poskytovateľov sociálnych služieb a možností tých, ktorí poskytujú zdroje na napĺňanie potrieb komunity a hľadania najefektívnejších riešení pri plánovaní a poskytovaní lepších a kvalitnejších služieb, ktoré budú znamenať skutočný prínos a zmenu v životoch ľudí. Úlohou procesu je posilňovať sociálnu súdržnosť všetkých obyvateľov mesta a predchádzať sociálnemu vylúčeniu, či izolácii ohrozených jednotlivcov alebo niektorých sociálnych skupín.

Hlavným nástrojom komunitného plánovania je **Komunitný plán** sociálnych služieb, ktorý reflektuje potreby a kapacitu komunity, identifikuje sociálne problémy, snaží sa aktívne zapájať čo najväčší počet obyvateľov do jeho tvorby, stanovuje krátkodobé ciele a priority a

smeruje k dosiahnutiu dlhodobej vízie smerom k zlepšovaniu dostupnosti, rozširovaniu a skvalitňovaniu poskytovania sociálnych služieb v meste.

Cieľom Komunitného plánu sociálnych služieb je:

- ✓ definovať plány, predstavy a možnosti poskytovateľov sociálnych služieb - verejných alebo neverejných,
- ✓ poznať požiadavky a potreby prijímateľov, teda osôb, ktoré sa ocitli v nepriaznivej sociálnej situácii, a sociálne služby už využívajú, využívali alebo na ne čakajú,
- ✓ rozšíriť a skvalitniť poskytované sociálne služby,
- ✓ spracovať aktuálny praktický realizovateľný a flexibilný nástroj - strategický dokument o sociálnych službách,
- ✓ koordinovať potreby a postupy v oblasti sociálnych služieb,
- ✓ zvýšiť dostupnosť sociálnych služieb v meste Spišská Nová Ves,
- ✓ posilňovanie sociálneho kapitálu (dobrých vzťahov, spolupráce a sociálnej súdržnosti) všetkých zúčastnených -, sociálnych skupín obyvateľov mesta, subjektov,
- ✓ prinášanie takých alternatív, ktoré napomôžu predchádzaniu sociálneho vylúčenia a sociálnej izolácie ohrozených jednotlivcov, rodín a skupín.

Pod **nepriaznivou sociálnou situáciou** sa rozumie ohrozenie osoby sociálnym vylúčením alebo obmedzenie jej schopnosti sa spoločensky začleniť a samostatne riešiť svoje problémy z nasledujúcich dôvodov:

- a) nemá zabezpečené podmienky na uspokojenie základných životných potrieb,
- b) pre svoje životné návyky, spôsob života, závislosť od návykových látok,
- c) pre ohrozenie jej vývoja z dôvodu jej zdravotného postihnutia,
- d) pre ťažké zdravotné postihnutie alebo nepriaznivý zdravotný stav,
- e) z dôvodu, že dovŕšila vek potrebný na nárok na starobný dôchodok,
- f) pre výkon opatrovania osoby s ťažkým zdravotným postihnutím,
- g) pre ohrozenie správaním iných osôb, alebo ak sa stala obeťou správania iných osôb,
- h) pre zotrvávanie v priestorovo segregovanej lokalite.

Zákon č. 448/2008 Z. z. o sociálnych službách a o zmene a doplnení Zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní v znení neskorších predpisov (ďalej iba zákon č. 448/2008 o sociálnych službách) vymedzuje **sociálnu službu** ako „odbornú činnosť, obslužnú činnosť alebo ďalšiu činnosť alebo súbor týchto činností, zamerané na:

- ✓ prevenciu vzniku nepriaznivej sociálnej situácie, riešenie nepriaznivej sociálnej situácie alebo zmiernenie nepriaznivej sociálnej situácie fyzickej osoby, rodiny alebo komunity,
- ✓ zachovanie, obnovu alebo rozvoj schopnosti fyzickej osoby viesť samostatný život a na podporu jej začlenenia do spoločnosti,
- ✓ zabezpečenie nevyhnutných podmienok na uspokojovanie základných životných potrieb fyzickej osoby,
- ✓ riešenie krízovej sociálnej situácie fyzickej osoby a rodiny,
- ✓ prevenciu sociálneho vylúčenia fyzickej osoby a rodiny“.

Komunitné sociálne služby sú súborom vzájomne prepojených a koordinovaných služieb poskytovaných v územne ohraničenej komunite, ktoré reagujú na potreby členov komunity a nejavia znaky inštitucionálnej starostlivosti. Umožňujú teda, aby občan využíval sociálne služby v mieste svojho bydliska a súčasne, aby sa na aktivitách v svojej komunite mohol zúčastniť ako aktívny člen.

Deinštitucionalizácia sociálnych služieb je postupná zmena systému inštitucionálnej starostlivosti s kolektívnym prístupom (v pobytových veľkokapacitných zariadeniach sociálnych služieb určených pre určité skupiny občanov podľa ich veku či zdravotného stavu) na systém s prevahou služieb a opatrení poskytovaných v prirodzených spoločenstvách, organizačne a kultúrne čo najviac podobných bežnej rodine.

2 Východiska pre tvorbu komunitného plánu

Komunitné plánovanie je proces, ktorý je charakteristický účasťou verejnosti, klientov a potenciálnych klientov na definovaní vlastných potrieb a hľadani zdrojov a možností riešenia problémov v rámci komunity. V priebehu tohto procesu spolupracujú užívatelia sociálnych služieb, poskytovatelia sociálnych služieb a zadávatelia sociálnych služieb, získavajú informácie o sebe navzájom, klienti resp. potenciálni klienti získavajú prehľad o poskytovaných sociálnych službách na území mesta a o možnostiach riešenia problémov.

Komunitný plán sociálnych služieb mesta Spišská Nová Ves na obdobie 2016 – 2021 je postavený na základe dôležitých medzinárodných a národných dokumentoch. Na úrovni EÚ sú to nasledovné dokumenty:

Amsterdamská zmluva (hlava IX, články 136 – 145) - posilňuje základné princípy ako sú ľudské práva a sociálne práva,

Lisabonská zmluva - program radikálnej obnovy EÚ v ekonomickej a sociálnej oblasti,

Dohovor o ochrane ľudských práv a základných slobôd,

Dohovor OSN o právach dieťaťa,

Dohovor OSN o právach osôb so zdravotným postihnutím,

Európska sociálna charta (v jej revidovanom znení),

Dohovor o odstránení diskriminácie žien,

Európska sociálna charta,

Európska charta práv a zodpovedností starších ľudí odkázaných na dlhodobú starostlivosť.

Na národnej úrovni je komunitný plán v súlade s nasledovnými dokumentmi:

Národný program aktívneho starnutia na roky 2014 - 2020,

Národný akčný plán pre elimináciu a prevenciu násilia na ženách na roky 2014 – 2019,

Národná stratégia na ochranu detí pred násilím,

Národná stratégia zamestnanosti do roku 2020,

Stratégia SR pre integráciu Rómov do roku 2020,

Národný program rozvoja životných podmienok osôb so zdravotným postihnutím na roky 2014 - 2020,

Strategický rámec starostlivosti o zdravie pre roky 2013 – 2030,

Stratégia deinštitucionalizácie systému sociálnych služieb a náhradnej starostlivosti v Slovenskej republike (2011).

Mesto vypracúva a schvaľuje komunitný plán sociálnych služieb na základe národných priorít rozvoja sociálnych služieb, v ktorom zohľadňuje miestne špecifiká a potreby občanov v oblasti sociálnych služieb.

Národné priority rozvoja sociálnych služieb na roky 2015 – 2020 sú odzrkadlením reálnej situácie poskytovania sociálnych služieb v SR, reagujú na aktuálne výzvy sociálnej pomoci občanov, ku ktorým patrí predovšetkým rozvoj rôznorodých služieb starostlivosti na komunitnej úrovni, vrátane potreby modernizácie sociálnych služieb. Potvrďuje sa nimi zároveň hlavné poslanie sociálnych služieb, ktorým je podpora začleňovania ľudí do spoločnosti, sociálna súdržnosť, smerovanie k službám poskytovaným na komunitnej úrovni a rozvinutie ich potenciálu v oblasti zamestnanosti a zamestnateľnosti.

Národnými prioritami rozvoja sociálnych služieb na roky 2015 – 2020 sú:

1. ***zabezpečiť dostupnosť sociálnych služieb v súlade s potrebami komunity*** - predpoklad na dosiahnutie priority je podporiť rozvoj existujúcich a nových sociálnych služieb a odborných činností komunitného charakteru s dôrazom na služby pre rodiny, ktoré sa starajú o člena odkázaného na pomoc inej osoby pri sebaobsluže a prepojiť systém sociálnych služieb a zdravotnú starostlivosť do systému dlhodobej zdravotno-sociálnej starostlivosti;
2. ***podporiť prechod prijímateľov sociálnych služieb z inštitucionálnej starostlivosti na komunitnú starostlivosť*** - v snahe zabezpečiť kontinuitu a efektivitu poskytovaných sociálnych služieb a súčasne podporiť zotrvanie ľudí odkázaných na pomoc čo najdlhšie v ich prirodzenom rodinnom prostredí podporovať a budovať vybrané druhy sociálnych služieb na komunitnej úrovni posilňujúcich nezávislý život, čo predpokladá ukončenie poskytovania pôvodných pobytových sociálnych služieb inštitucionálneho charakteru, tak aby prijímatelia celoročných pobytových služieb mohli opustiť pôvodné pobytové zariadenia;
3. ***podporiť rozvoj sociálnych služieb dostupných pre osoby zotrvávajúce v priestorovo segregovanej lokalite s prítomnosťou koncentrovanej a generačne reprodukovanej chudoby*** - pre dosiahnutie tejto priority je potrebné zintenzívniť spoluprácu medzi zástupcami štátnej správy, s Úradom splnomocnenca vlády SR pre rómske komunity, regionálnej a lokálnej samosprávy a poskytovateľmi sociálnych služieb k rozvoju a poskytovaniu sociálnych služieb za účelom odstraňovania marginalizácie a jej dôsledkov;
4. ***zvyšovať kvalitu poskytovaných sociálnych služieb*** - podporovať poskytovateľov sociálnych služieb pri vytváraní podmienok pre napĺňanie ľudsko-právnych, procedurálnych, personálnych a prevádzkových aspektov kvality poskytovaných sociálnych služieb.

Dôležitým východiskom pre tvorbu Komunitného plánu sociálnych služieb mesta Spišská Nová Ves na obdobie 2016 – 2021 na úrovni mesta je strategický dokument

Aktualizácia Rozvojového plánu mesta Spišská Nová Ves na roky 2015 – 2020, v súlade s ktorým sú stanovené ciele, priority a opatrenia na rozvoj sociálnych služieb.

2.1 Legislatívne východiská

Mesto vypracúva a schvaľuje komunitný plán sociálnych služieb vo svojom územnom obvode na základe **Zákona č. 448/2008 o sociálnych službách**, ktorý upravuje podmienky poskytovania sociálnych služieb. Zákon o sociálnych službách zaručuje právo fyzickej osoby na poskytnutie sociálnej služby alebo zabezpečenie jej poskytnutia a právo výberu poskytovateľa, za splnenia podmienok ustanovených týmto zákonom a ďalšie práva pri poskytovaní sociálnych služieb. Jeho cieľom je podporovať sociálne začlenenie občanov a uspokojovať sociálne potreby ľudí v nepriaznivej sociálnej situácii.

Priority rozvoja v sociálnych službách na národnej úrovni je možné identifikovať aj sledovaním zmien v legislatíve. **Zákon č. 50/2012 Z. z.** a neskôr **zákon č. 185/2012 Z. z.**, ktorými sa mení a dopĺňa zákon o sociálnych službách priniesli zmeny spôsobu financovania vybraných druhov sociálnych služieb zriadených alebo založených obcami a neverejnými poskytovateľmi prostredníctvom účelovej dotácie z rozpočtovej kapitoly Ministerstva práce, sociálnych vecí a rodiny SR prostredníctvom finančného príspevku obciam.

Zákon č. 485/2013 Z. z. s účinnosťou od 1. 1. 2014 priniesol ďalšie významné zmeny:

- ochrana príjmu prijímateľov sociálnej služby s nízkymi príjmami,
- obmedzenie kapacity pri zriaďovaní nových zariadení poskytujúcich sociálne služby,
- úprava podmienok kvality sociálnych služieb a systém ich hodnotenia,
- nová skupina sociálnych služieb krízovej intervencie – komunitné centrá a terénna sociálna služba krízovej intervencie.

Zákon č. 219/2014 Z. z. o sociálnej práci a o podmienkach na výkon niektorých odborných činností v oblasti sociálnych vecí a rodiny a o zmene a doplnení niektorých zákonov upravil kvalifikačné predpoklady na výkon sociálnej práce v sociálnych službách.

Zákon č. 448/2008 o sociálnych službách v § 80 taxatívne upravuje pôsobnosť obce pri poskytovaní sociálnych služieb. Okrem koncepcnej, rozhodovacej, posudkovej, poradenskej, kontrolnej, registračnej, evidenčnej, štatistickej, finančnej činnosti a terénnej sociálnej práce je **v pôsobnosti obce** poskytovať a zabezpečovať poskytovanie sociálnych služieb v nízkoprahovom dennom centre, nocľahárni, zariadení pre seniorov, zariadení opatrovateľskej služby a v dennom stacionári, nízkoprahovej sociálnej služby pre deti a rodinu, opatrovateľskej služby, prepravnej služby, odľahčovacej služby, pomoci pri osobnej starostlivosti o dieťa a základného sociálneho poradenstva.

Ďalšie zákony, ktoré sú podkladom pre tvorbu komunitného plánu:

Zákon č. 369/1990 Zb. o obecnom zriadení v znení neskorších predpisov, Zákon č. 305/2005 Z. z. o sociálnoprávnej ochrane detí a o sociálnej kuratele v znení neskorších predpisov, Zákon č. 417/2013 Z. z. o pomoci v hmotnej núdzi a o zmene a doplnení niektorých zákonov, Zákon č. 36/2005 Z. z. o rodine a o zmene a doplnení niektorých zákonov, Zákon č. 5/2004 Z. z. o službách zamestnanosti a o zmene a doplnení niektorých zákonov.

3 Analytická časť

3.1 Analýza sociologických a demografických údajov mesta Spišská Nová Ves

Mesto Spišská Nová Ves sa rozprestiera v Hornádskej kotline, pričom zo severu je obklopené výbežkami Levočských vrchov, z juhu Spišsko-gemerským Rudohorím. Prvá písomná zmienka o meste je z roku 1268, ale mesto je určite staršie, lebo archeologické nálezy v meste a v jeho blízkom okolí sú z 8. storočia. Najcharakteristickejším znakom Spišskej Novej Vsi je šošovkovité námestie, ktoré patrí medzi najkrajšie na Slovensku a je najdlhšie tohto typu v Európe. Dominantnou mestu je rímskokatolícky farský kostol s najvyššou vežou na Slovensku (87m). V Spišskej Novej Vsi sa nachádzajú kultúrne pamiatky zapísané v Ústrednom zozname kultúrnych pamiatok prevažne v centre mesta, ale tiež v jeho širšom okolí. Spišská Nová Ves je označovaná za vstupnú bránu do Národného parku Slovenský raj.

Na rozlohe 66,67 km² žije v súčasnosti približne **37 000 obyvateľov** prevažne slovenskej národnosti (podľa údajov z evidencie obyvateľov k 1. 1. 2019 malo mesto Spišská Nová Ves 36 185 obyvateľov). Priemerná hustota obyvateľstva bola 542,75 osôb na 1 km². Podiel obyvateľov mesta Spišská Nová Ves na celkovom počte obyvateľov Košického kraja je 4,57 % a na celkovom počte obyvateľov SR 0,67 %. Počtom obyvateľov je druhým najväčším mestom Spiša, tretím najväčším mestom Košického kraja (po Košiciach a Michalovciach) a šiestym najväčším mestom na Slovensku. K 1. 1. 2019 bolo zastúpenie žien z celkového počtu obyvateľov 51,48 % a mužov 48,52 % (viď tab. č. 1).

Tabuľka č. 1 Počet obyvateľov mesta Spišská Nová Ves v roku 2016

Počet obyvateľov	2016	2019
muži	17 684	17 558
ženy	18 694	18 627
spolu	36 378	36 185

Zdroj: Evidencia obyvateľov MsÚ Spišská Nová Ves k 1. 1. 2019

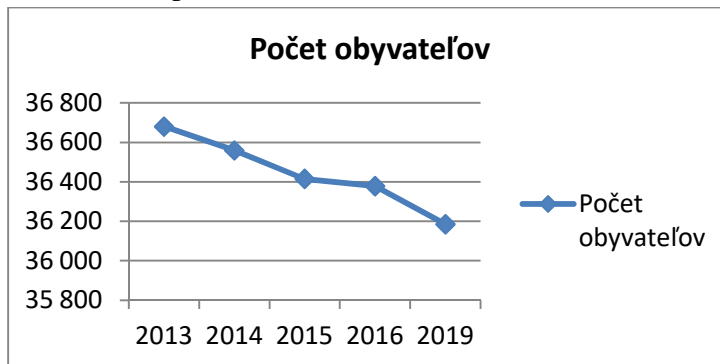
Demografický vývoj potvrdzuje všeobecné nepriaznivé trendy, ktoré sa prejavujú aj v rámci SR alebo v rámci ostatných krajín EÚ. Tento klesajúci trend je zapríčinený aj z dôvodu vyššieho úbytku obyvateľstva ako je jeho ročný prírastok. Podľa údajov evidencie obyvateľov MsÚ počet obyvateľov mesta za posledné roky postupne klesá (viď graf č. 1), tiež klesá počet narodených detí. Za posledných 10 rokov, teda oproti roku 2006 sa v roku 2016 počet obyvateľov v meste **znížil o 1 531 občanov**, a to pri pozitívnom prírastku obyvateľov.

Tabuľka č. 2 Počet obyvateľov mesta Spišská Nová Ves od roku 2013 do roku 2019

	2013	2014	2015	2016	2019
Počet obyvateľov	36 680	36 559	36 415	36 378	36 185

Zdroj: Evidencia obyvateľov MsÚ Spišská Nová Ves

Graf č. 1 Počet obyvateľov mesta Spišská Nová Ves od roku 2013 do roku 2019

Zdroj: Vlastné spracovanie

Prírastok obyvateľov je v Spišskej Novej Vsi kladný, ale postupne klesá, čo znázorňuje tabuľka č. 3. Pokles obyvateľov je spojený predovšetkým s migráciou obyvateľstva. Sťahovanie sa za prácou do iných miest a do zahraničia v posledných rokoch je ďalším trendom, ktorý bude negatívne vplývať na sociálnu skladbu obyvateľov mesta Spišská Nová Ves v ďalšom období. V roku 2018 sa prisťahovalo 395 obyvateľov a odsťahovalo sa 657 obyvateľov. Prírastok obyvateľov v roku 2018 bol 777 a úbytok obyvateľov bol 943 obyvateľov.

Tabuľka č. 3 Prírastok obyvateľov mesta Spišská Nová Ves od roku 2013 do roku 2018

Kategória/rok	2013	2014	2015	2018
počet narodených	422	371	346	382
počet zomrelých	300	313	293	286
prírastok	122	58	53	96

Zdroj: Evidencia obyvateľov MsÚ Spišská Nová Ves

Z hľadiska **vekovej štruktúry** je v meste 68 % obyvateľov v produktívnom veku, 15 % obyvateľov je v predproduktívnom veku a v poproduktívnom veku je podobne 17 % obyvateľov. Z grafu č. 2 vyplýva, že veková štruktúra v meste Spišská Nová Ves je relatívne priaznivá. **V roku 2018 je počet obyvateľov po 65 roku 6090.**

Graf č. 2 Štruktúra obyvateľov mesta Spišská Nová Ves podľa vekových skupín v r. 2018

Zdroj: Vlastné spracovanie

Vo vekovej štruktúre dochádza k postupnému znižovaniu podielu predproduktívnej a produktívnej zložky. Ako ukazuje tabuľka č. 4 v roku 2008 bolo v poproduktívnom veku 11 % populácie mesta, v roku 2018 je to až 17 %. V produktívnom veku sme zaznamenali pokles a to o 6 % za posledných 10 rokov. Ak sledujeme proporcionálne zmeny troch hlavných vekových kategórií, tak je možné vidieť, že jedinou skupinou, ktorá v sledovanom období posilňovala je poproduktívna skupina obyvateľstva (nárast o 6 %). Možno teda očakávať, že nastane pokles ekonomicky aktívnych obyvateľov. Bude potrebné udržiavať aspoň časť obyvateľstva v poproduktívnom veku v aktívnom pôsobení.

Tabuľka č. 4 Vekové zloženie obyvateľov mesta Spišská Nová Ves v roku 2008 a 2018

Štruktúra podľa vekových skupín	2008	2018	Úbytok/prírastok
predproduktívny vek (0 - 14)	15 %	15 %	- 239
produktívny vek (15 - 64)	74 %	68 %	- 3 816
poproduktívny vek (nad 65)	11 %	17 %	+ 2 046

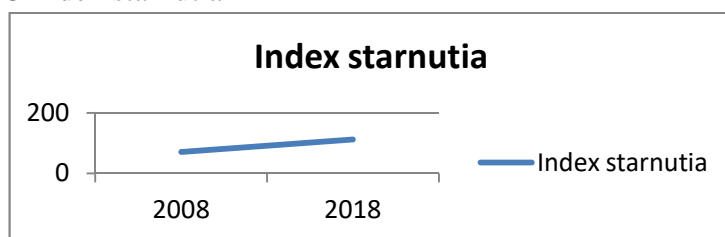
Zdroj: Vlastné spracovanie podľa evidencie obyvateľov MsÚ Spišská Nová Ves k 1.1. 2019

Demografický vývoj Slovenska už dlhodobo poukazuje na **starnutie populácie**, ktoré predstavuje jeden z najvýznamnejších problémov 21. storočia, je bezprostredným dôsledkom zmien v populačných procesoch a má za následok zvyšovanie podielu staršieho obyvateľstva v spoločnosti. Miera pôrodnosti je pri hranici prirodzenej obnovy populácie, seniorov pribúda a vek, ktorého sa ľudia dožívajú, sa zvyšuje. Na základe uvedených tabuliek vekového zloženia a celkového prírastku možno konštatovať, že trend starnutia populácie na Slovensku sa prejavil aj v Spišskej Novej Vsi. Dôkazom toho je aj nárast priemerného veku obyvateľov mesta za posledných 10 rokov, a to o 5 rokov. Priemerný vek obyvateľov bol v roku 2018 40,96 rokov.

Trend starnutia obyvateľstva sa podľa štatistikov bude v budúcnosti zrýchľovať. To je významné aj pre plánovanie sociálnych služieb a nastavenie systémov financovania vzhľadom na dopady na rozpočet mesta.

Ďalším z ukazovateľov veku populácie je **index starnutia**, ktorý vyjadruje počet osôb v poproduktívnom veku pripadajúcich na 100 osôb v predproduktívnom veku. Index starnutia je 111,68 (k 31. 12. 2018), pričom v roku 2008 dosahoval hodnotu 71,05. Stúpajúca hodnota indexu starnutia je znázornená v grafe č. 3.

Graf č. 3 Index starnutia

Zdroj: Vlastné spracovanie

Nepriaznivý vývoj populácie ukazuje tiež **index vitality**, ktorý dosahuje hodnotu 89,51, v roku 2008 bol 140,75, má klesajúcu tendenciu a **index ekonomickej závislosti starých ľudí**, ktorý vyjadruje počet osôb v poproduktívnom veku na 100 osôb v produktívnom veku, dosahuje hodnotu 25,41, pričom v roku 2008 bol 14,56 (údaje k 31. 12. 2018, evidencia obyvateľov MsÚ Spišská Nová Ves).

Tabuľka č. 5 Národnostná štruktúra obyvateľov mesta Spišská Nová Ves k 31. 12. 2016

Národnosť	Počet obyvateľov
Slovenská	35 156
Maďarská	21
Rómska	16
Rusínska, Ruská	18
Ukrajinská	27
Česká	106
Nemecká	9
Iná	42

Zdroj: Evidencia obyvateľov MsÚ Spišská Nová Ves

Z hľadiska **národnostného zloženia** sa takmer 97 % obyvateľov mesta hlási k slovenskej národnosti (k 1. 4. 2016, evidencia obyvateľov MsÚ Spišská Nová Ves). Druhou najpočetnejšou národnosťou je národnosť česká. K rómskej národnosti sa prihlásilo 16 obyvateľov. Ostatne národnosti (maďarská, nemecká a iné) sú zastúpené v minimálnej miere.

Sociálne skupiny obyvateľstva

Zabezpečiť udržateľnosť, podporiť rozvoj existujúcich a nových sociálnych služieb v meste Spišská Nová Ves si vyžaduje analyzovať skupiny obyvateľstva, u ktorých je predpoklad, že budú odkázaní na poskytovanie sociálnych služieb. Uvedené skupiny obyvateľstva sú z rôznych dôvodov znevýhodnené resp. ohrozené sociálnou exklúziou. Sú to:

1. občania v dôchodkovom veku;
2. občania s ťažkým zdravotným postihnutím alebo s nepriaznivým zdravotným stavom;
3. občania odkázaní na pomoc v hmotnej núdzi;
4. občania ohrození správaním iných osôb, rodiny s deťmi s poruchami správania, zanedbávanými, rodičia, ktorí nezabezpečujú riadnu starostlivosť a výchovu svojich detí;
5. občania v nepriaznivej sociálnej situácii z dôvodu, že nemajú zabezpečené nevyhnutné podmienky na uspokojovanie základných životných potrieb, alebo pre závislosť od návykových látok nie sú schopní samostatne riešiť svoje problémy;
6. neprispôsobiví občania (z dôvodu životných návykov, spôsobu života) zotrvávajúci v lokalitách s prítomnosťou koncentrovanej a generačne reprodukovanej chudoby.

Občania s ťažkým zdravotným postihnutím alebo s nepriaznivým zdravotným stavom

Počet držiteľov preukazu občana s ťažkým zdravotným postihnutím (ŤZP), ktorý vydáva Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny Spišská Nová Ves v meste v máji 2016 bol 1 418, k 31.12.2018 to bolo už 1 585 a preukazu občana s ťažkým zdravotným postihnutím so sprievodom v máji 2016 bolo 1031 a k 31.12.2018 to bolo 1026 (údaje ÚPSVaR).

Tabuľka č. 6 Počet držiteľov preukazov FO s ŤZP a FO s ŤZP-S v Spišskej Novej Vsi

Počet držiteľov	2016	2018
preukaz FO s ŤZP	1 418	1 585
preukaz FO s ŤZP-S	1 031	1 026
spolu	2 449	2 611

Zdroj: údaje ÚPSVaR Spišská Nová Ves (máj 2016 a k 31.12.2018)

Podiel držiteľov ŤZP preukazov na celkovom počte obyvateľov mesta Spišská Nová Ves v roku 2016 je 6,73 %, z čoho možno konštatovať vysoký podiel ťažko zdravotne postihnutých občanov. Najčastejším a najpočetnejším postihnutím je postihnutie pohybového a podporného aparátu.

Graf č. 4 Počet držiteľov preukazov ŤZP v meste Spišská Nová Ves

Zdroj: Vlastné spracovanie podľa údajov ÚPSVaR Spišská Nová Ves (máj 2016)

Ťažko zdravotne postihnutý občan sa môže pri splnení stanovených podmienok stať poberateľom peňažných príspevkov, ktoré sú určené na kompenzáciu sociálnych dôsledkov ťažkého zdravotného postihnutia. Počet poberateľov peňažných príspevkov na kompenzáciu pre ŤZP občanov v okrese Spišská Nová Ves bol v marci roku 2016 3175 a 1423 poberateľov peňažných príspevkov na opatrovanie a k 31.12.2018 bolo 3906 poberateľov peňažných príspevkov na kompenzáciu pre ŤZP občanov v okrese Spišská Nová Ves, z toho peňažný príspevok na opatrovanie 860 občanov (údaje ÚPSVaR). Vzhľadom na celkový demografický vývoj je možné predpokladať že dopyt po uvedených peňažných príspevkoch na kompenzáciu ŤZP bude stále väčší a táto skutočnosť sa môže výrazne odzrkadliť na zvýšenom dopyte po poskytovaní opatrovateľskej služby, ktorá bude mať podstatný vplyv na rozpočet mesta.

Nezamestnanosť

V decembri 2018 bola miera nezamestnanosti v okrese Spišská Nová Ves 6,86 %.

Občania odkázaní na pomoc v hmotnej núdzi

Hmotná núdza je podľa Zákona č. 417/2013 Z. z. o pomoci v hmotnej núdzi a o zmene a doplnení niektorých zákonov stav, keď príjem členov domácnosti podľa tohto zákona nedosahuje sumy životného minima ustanovené osobitným predpisom a členovia domácnosti si nevedia alebo nemôžu prácou, výkonom vlastníckeho práva alebo iného práva k majetku a uplatnením nárokov zabezpečiť príjem alebo zvýšiť príjem.

Základné životné podmienky na účely tohto zákona sú jedno teplé jedlo denne, nevyhnutné ošatenie a prístrešie. Prijemca na účely tohto zákona je fyzická osoba, ktorej sa poskytuje pomoc v hmotnej núdzi alebo osobitný príspevok.

Podiel osôb v hmotnej núdzi z počtu obyvateľov bol v decembri 2018 7,26 % v okrese Spišská Nová Ves (podľa údajov ÚPSVaR).

Mesto Spišská Nová Ves v zmysle Zákona č. 417/2013 Z. z. o pomoci v hmotnej núdzi, Zákona č. 601/2003 Z. z. o životnom minime v platnom znení poskytuje **jednorazové dávky v hmotnej núdzi**. Pri splnení všetkých podmienok v zmysle uvedených zákonov je možné poskytnúť občanom s trvalým pobytom v meste Spišská Nová Ves jednorazovú dávku v hmotnej núdzi. Tá je určená na čiastočnú úhradu mimoriadnych výdavkov členov domácností, ktorým sa poskytuje pomoc v hmotnej núdzi. Jednorazová dávka je určená najmä na zabezpečenie nevyhnutného ošatenia, bielizne, obuvi, nevyhnutného vybavenia domácnosti, a to postele, stola, stoličky, chladničky, sporáku, variča, vykurovacieho telesa, paliva, práčky, periny, posteľnej bielizne, bežného kuchynského riadu, mimoriadnych liečebných nákladov alebo školských potrieb.

Jednorazovú dávku možno priznať jednorazovo do výšky preukázaných skutočných výdavkov, najviac do výšky trojnásobku sumy životného minima pre jednu plnoletú fyzickú osobu. Jednorazovú dávku Mesto Spišská Nová Ves poskytuje v peňažnej forme a je financovaná z rozpočtu mesta.

V roku 2015 Mesto Spišská Nová Ves poskytlo 12 jednorazových dávok v hmotnej núdzi v celkovej výške 3 323,52 eur, priemerná výška jednej dávky bola 276,96 eur. V roku 2018 bola jednorazová dávka v hmotnej núdzi poskytnutá 5 žiadateľom po splnení podmienok v celkovej sume 1468,42 eur, priemerná výška jednej dávky bola 293,68 eur.

Mesto vystupuje ako osobitný príjemca dávok v hmotnej núdzi a príspevkov obyvateľom nájomných bytov, ktorí sú dlžníkmi voči mestu na nájomnom a poplatkoch TKO. Dávky v hmotnej núdzi vrátane príspevku na bývanie sú vyplácané na základe dohody podpísanej prijímateľmi. Finančné prostriedky sú poukazované ÚPSVaR na účet mesta. Prijímatelia z dávky uhrádzajú svoje záväzky voči mestu, nájom a poplatok za komunálny odpad. V roku 2018 bol priemerný počet poberateľov 49 za mesiac. Tento počet klesá z dôvodu vyhlásenia konkurzu resp. osobného bankrotu dlžníkov. Dlžníci uhradili náklady spojené s bývaním (nájom + TKO) vo výške 52 159,79 eur. Od marca 2013 do konca roka 2018 sa zavedením osobitného príjemcu dávok v hmotnej núdzi podarilo zabezpečiť úhradu nezaplateného nájomného a poplatkov za komunálny odpad vo výške takmer **382 549,87 eur**.

Sociálnoprávna ochrana detí a sociálna kuratela

Týraní a sociálne zanedbávaní občania (obete násillia), deti s poruchami správania, rodičia, ktorí zanedbávajú alebo nezvládajú starostlivosť a výchovu svojich detí vzhľadom na potreby sociálnej starostlivosti tvoria ďalšiu skupinu obyvateľov mesta Spišská Nová Ves.

Mesto Spišská Nová Ves vykonáva opatrenia sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately podľa Zákona 305/2005 Z. z. o sociálnoprávnej ochrane detí a o sociálnej kuratele a o zmene a doplnení niektorých zákonov. Sociálna kuratela je súbor opatrení na odstránenie, zmiernenie a zamedzenie prehlbovania alebo opakovania porúch psychického vývinu, fyzického vývinu a sociálneho vývinu dieťaťa a plnoletej fyzickej osoby a poskytovanie pomoci v závislosti od závažnosti poruchy a situácie, v ktorej sa nachádza dieťa alebo plnoletá fyzická osoba.

Opatrenia sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately sa vykonávajú najmä v osobnom styku s dieťaťom, jeho rodičmi, osobou, ktorá sa osobne stará o dieťa, a s inými fyzickými osobami, ktoré môžu mať vplyv na ochranu dieťaťa a pomoc dieťaťu, a to v prirodzenom rodinnom prostredí dieťaťa alebo otvorenom prostredí, v ktorom sa dieťa zvyčajne zdržiava.

Najčastejšími dôvodmi na vykonávanie opatrení sociálnej kurately je trestná činnosť mladistvých, u detí priestupky, poruchy správania prejavujúce sa problémami najmä v škole, vo vzťahoch s inými deťmi, užívanie drog a pod. K týmto problémom dochádza v rodinách z dôvodu násilia, finančných problémov, najmä u detí zo sociálno-patologického prostredia aj vplyvom nesprávnych výchovných postupov rodičov a blízkeho okolia.

Mesto pri výkone svojej samosprávnej pôsobnosti vykonáva opatrenia zamerané na predchádzanie vzniku porúch psychického vývinu, fyzického vývinu a sociálneho vývinu detí. Poskytuje pomoc dieťaťu v naliehavých prípadoch, najmä ak je ohrozený jeho život, zdravie alebo psychický vývin, fyzický vývin a sociálny vývin, dieťaťu ohrozenému správaním členov rodiny alebo správaním iných fyzických osôb.

Mesto spolupôsobí pri výkone výchovných opatrení a podieľa sa na spracovaní a plnení plánu sociálnej práce s dieťaťom a na finančnej podpore na úpravu a obnovu rodinných pomerov dieťaťa a na dopravu rodičov do detského domova. Oddelenie sociálnych vecí Mestského úradu spolupracuje s oddelením sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny v Spišskej Novej Vsi najmä čo sa týka detí, ktoré sú umiestnené v detských domovoch v Spišských Vlachoch, Gelnici, Biele Vody – Mlynky alebo reedukačných ústavov. Najmenej raz za šesť mesiacov na podnet ÚPSVaR sa vykonávajú šetrenia v rodinách detí, ktoré sú umiestnené v detských domovoch ohľadom úpravy rodinných pomerov v prirodzenom prostredí. Na základe týchto šetrení sa vypracuje plán práce s rodinou dieťaťa, ktorého súčasťou je sledovanie sociálnej situácie rodičov dieťaťa a prípadný návrat do prirodzeného prostredia.

Ďalšou náplňou sociálnoprávnej ochrany detí je podávanie správy zo šetrení maloletých a mladistvých pre súdy v 15 dňovej lehote pri zabezpečovaní účelu výchovných opatrení, opatrovníctva alebo vymáhania výživného. Za rok 2018 bolo vykonaných 68 šetrení v 27 rodinách. Mesto Spišská Nová Ves v roku 2015 tvorilo úspory 11 deťom v detských domovoch v Gelnici a v Spišských Vlachoch v celkovej výške 11 044,50 eur. Od roku 2018 mesto už netvorí úspory deťom v detských domovoch ale v zmysle novely zákona 305/2005 poskytuje príspevok na osamostatnenie sa mladého dospelého po skončení vykonávania opatrení v centrách pre deti a rodiny.

Marginalizované Rómske komunity

Rómske obyvateľstvo v Spišskej Novej Vsi tvorí cca. 2000 obyvateľov, čo predstavuje 5,5 % podiel obyvateľov mesta (rok 2018). Podobne ako v iných mestách a obciach na Slovensku rómske obyvateľstvo žije v segregovaných lokalitách, kde sú ohrozené sociálnym vylúčením. V Spišskej Novej Vsi sú to tri lokality: Hájik, Podskala a lokalita Vilčurňa, v ktorých dlhodobo pretrváva nepriaznivá situácia z dôvodu výskytu viacerých negatívnych javov súčasne, ku ktorým patrí predovšetkým vysoká miera dlhodobej nezamestnanosti, hmotná núdza, nízka úroveň vzdelanosti, nedostatočné hygienické návyky, výskyt sociálno-patologických javov s vysokou toleranciou k nim a pod. Na demografický vývoj počtu obyvateľov v rómskych osadách za posledných 10 rokov poukazuje tabuľka č. 7.

V lokalite Hájik je prihlásených 273 obyvateľov a v lokalite Podskala je prihlásených 387 obyvateľov. Tieto lokality sa nachádzajú na okraji mesta Spišská Nová Ves. Obyvatelia tu žijú v rodinných murovaných domoch a chatrčiach. V lokalitách nie je vybudovaný vodovod, kanalizácia, čistiareň odpadových vôd ani plyn, je tu elektrické pripojenie. V lokalite Vilčurňa je prihlásených k trvalému pobytu na ulici Lesnej 446 obyvateľov, na ul. Potočnej 721 obyvateľov, nachádza sa tu v blízkosti materská škola na Tehelnej ulici, je tu vybudovaný vodovod, kanalizácia aj elektrické pripojenie. Na ulici Lesnej a Potočnej je 131 mestských nájomných bytov, ktoré sú určené pre sociálne slabšie rodiny. V tejto lokalite na ulici Potočná je zriadené komunitné centrum.

V rámci terénnej sociálnej práce je ročne uskutočnených viac ako 2 500 intervencií vrátane návštev, pri ktorých dochádza ku riešeniu konkrétnych potrieb a problémov obyvateľov rómskych osídlení zameraných na obmedzovanie chudoby, zvyšovanie záujmu zamestnať sa, starostlivosť o zdravie, zlepšenie zručnosti pri skvalitňovaní bývania, zlepšenie dostupnosti vzdelania najmä deťom predškolského a školského veku, zlepšenie dostupnosti sociálnych služieb a zníženie sociálno-patologických javov.

Tabuľka č. 7 Demografický vývoj počtu obyvateľov v lokalitách s rómskym osídlením

Lokalita / rok	2009	2018
Hájik	220	273
Podskala	295	387
Vilčurňa	952	1167
spolu	1 467	1 827

Zdroj: Vlastné spracovanie

Občania v nepriaznivej sociálnej situácii

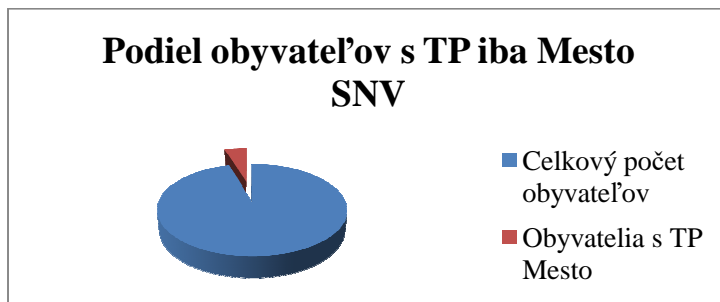
Podľa základnej typológie ETHOS - European Typology of Homelessness and housing exclusion existujú štyri koncepčné kategórie bezdomovectva v európskych krajinách:

1. bez prístrešia/bez bytu,
2. bez bývania,
3. neisté bývanie,
4. nevyhovujúce bývanie

(Edgar et al., 2002).

V súčasnosti je evidovaných 1 706 obyvateľov na adrese Mesto Spišská Nová Ves (údaj evidencie obyvateľov MsÚ, dec. 2018), čo predstavuje 4,7 %. Týchto obyvateľov podľa európskej kategorizácie bezdomovectva môžeme považovať za bezdomovcov.

Graf č. 5 Podiel obyvateľov prihlásených na adrese Mesto Spišská Nová Ves z celkového počtu obyvateľov mesta

Zdroj: Evidencia obyvateľov MsÚ, december 2018

Ako ukazuje tabuľka č. 8, za posledných 30 rokov má počet obyvateľov bez trvalého pobytu stúpajúcu tendenciu.

Tabuľka č. 8 Počet evidovaných obyvateľov na adrese Mesto Spišská Nová Ves

Rok	Počet evidovaných
1988	1073
1998	1330
2008	1520
2018	1706

Zdroj: Evidencia obyvateľov MsÚ, december 2018

V roku 2014 boli prostredníctvom terénnych sociálnych pracovníkov osobne kontaktovaní občania bez domova zdržiavajúci sa v centre mesta Spišská Nová Ves, bolo vytipovaných 8 oblastí, kde títo občania prespávali a bolo vykonaných 38 intervencií, pri ktorých boli zistené základné informácie o týchto obyvateľoch. Počet mužov bol 33 a ich priemerný vek bol 55 rokov, žien bolo 4 s priemerným vekom 49 rokov. Títo obyvatelia často nemajú osobné doklady, väčšinou sú poberateľmi dôchodku alebo dávky v hmotnej núdzi, často nemajú žiadny príjem.

3.2 Analýza stavu poskytovaných sociálnych služieb

Tabuľka č. 9 Poskytovatelia sociálnych služieb, poskytujúci sociálne služby na území mesta Spišskej Novej Vsi

Obchodné meno	Druh služby	Forma	Poskytovateľ	Kapacita miest
Sociálne služby krízovej intervencie				
Mesto Spišská Nová Ves	nocľaháreň	pobytová – ročná	mesto	15
	terénna sociálna služba krízovej		žiadny poskytovateľ	

intervencie				
	nízkoprahové denné centrum		žiadny poskytovateľ	
	integračné centrum		žiadny poskytovateľ	
Mesto Spišská Nová Ves	komunitné centrum	ambulantná	mesto	-
útulok				
	domov na pol ceste		žiadny poskytovateľ	
Maják nádeje	nízkoprahová sociálna služba pre deti a rodinu	terénna	neverejný poskytovateľ	
Spišská katolícka charita, cirkevná organizácia	zariadenie núdzového bývania	pobytová - ročná	neverejný poskytovateľ	21
Sociálne služby na podporu rodiny s deťmi				
Mesto Spišská Nová Ves	pomoc pri osobnej starostlivosti o dieťa	terénna	mesto	-
	zariadenie dočasnej starostlivosti o deti		žiadny poskytovateľ	
	služba na podporu zosúlad'ovania rodinného života a pracovného života		žiadny poskytovateľ	
Mgr. Júlia Majer Vavreková	zariadenie starostlivosti o deti do troch rokov veku dieťaťa	ambulantná	neverejný poskytovateľ	15
Správa školských zariadení	zariadenie starostlivosti o deti do troch rokov veku dieťaťa	ambulantná	právnická osoba zriadená mestom	18 a 20
Domko - DSS	služba včasnej intervencie	terénna	neverejný poskytovateľ	-
Sociálne služby na riešenie nepriaznivej sociálnej situácie z dôvodu ťažkého zdravotného postihnutia, nepriaznivého zdravotného stavu alebo z dôvodu dovŕšenia dôchodkového veku				
	zariadenie podporovaného bývania		žiadny poskytovateľ	
Domov dôchodcov, rozpočtová organizácia	zariadenie pre seniorov	pobytová - ročná	právnická osoba zriadená mestom	175
Domov dôchodcov, rozpočtová	zariadenie opatrovateľskej	pobytová – ročná	právnická osoba zriadená mestom	18

Komunitný plán sociálnych služieb mesta Spišská Nová Ves na obdobie 2016 - 2021

organizácia	služby			
PROAUTISTIK, nezisková organizácia	rehabilitačné stredisko	ambulantná	neverejný poskytovateľ	10
Združenie na pomoc ľuďom s mentálnym postihnutím, občianske združenie	domov sociálnych služieb	pobytová - ročná	neverejný poskytovateľ	16
Združenie na pomoc ľuďom s mentálnym postihnutím, občianske združenie	domov sociálnych služieb	pobytová - týždenná	neverejný poskytovateľ	2
Združenie na pomoc ľuďom s mentálnym postihnutím, občianske združenie	domov sociálnych služieb	ambulantná	neverejný poskytovateľ	12
	špecializované zariadenie		žiadny poskytovateľ	
Spišská katolícka charita, cirkevná organizácia	denný stacionár	ambulantná	neverejný poskytovateľ	35
Domov dôchodcov, rozpočtová organizácia	opatrovateľská služba	terénna	právnická osoba zriadená mestom	-
BETEZDA, n. o., nezisková organizácia	opatrovateľská služba	terénna	neverejný poskytovateľ	-
Slovenský červený kríž, územný spolok Spišská Nová Ves, n. o.	opatrovateľská služba	terénna	neverejný poskytovateľ	-
Spišská katolícka charita, cirkevná organizácia	opatrovateľská služba	terénna	neverejný poskytovateľ	-
	prepravná služba		žiadny poskytovateľ	
	sprievodcovská služba a predčitateľská služba		žiadny poskytovateľ	
	tlmočnická služba		žiadny poskytovateľ	
	sprostredkovanie		žiadny	

	tlmočnickej služby		poskytovateľ	
	spostredkovanie osobnej asistencie		žiadny poskytovateľ	
Spišská katolícka charita, cirkevná organizácia	požičiavanie pomôcok	terénna	neverejný poskytovateľ	-
Sociálne služby s použitím telekomunikačných technológií				
	monitorovanie a signalizácia potreby pomoci		žiadny poskytovateľ	
	krízová pomoc poskytovaná prostredníctvom telekomunikačných technológií		žiadny poskytovateľ	
Podporné služby				
Mesto Spišská Nová Ves	odľahčovacia služba	terénna/pobytová	mesto	-
	pomoc pri zabezpečení opatrovnických práv a povinností		žiadny poskytovateľ	
Mesto Spišská Nová Ves	denné centrum	ambulantná	mesto	-
	podpora samostatného bývania		žiadny poskytovateľ	
Domov dôchodcov, rozpočtová organizácia	jedáleň	terénna	právnická osoba zriadená mestom	
Spišská katolícka charita, cirkevná organizácia	jedáleň	ambulantná	neverejný poskytovateľ	
	práčovňa		žiadny poskytovateľ	
	stredisko osobnej hygieny		žiadny poskytovateľ	
Ďalšie sociálne služby				
Spišská katolícka charita, cirkevná organizácia	sociálne poradenstvo - špecializované	ambulantná	neverejný poskytovateľ	-

Zdroj: Centrálny register poskytovateľov sociálnych služieb Košického samosprávneho kraja, (január 2019)

Sociálne poradenstvo na území mesta Spišská Nová Ves poskytujú nasledovné subjekty:

- Mesto Spišská Nová Ves, Oddelenie sociálnych vecí MsÚ, v rámci svojej pôsobnosti,
- Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny Spišská Nová Ves,

- o Spišská katolícka charita,
- o Alžbetka n.o. Spišská Nová Ves,
- o Humanitná spoločnosť Prijatie Spišská Nová Ves,
- o organizácie združujúce zdravotne postihnutých občanov - Slovenský zväz telesne postihnutých, Slovenský zväz zdravotne postihnutých, Únia nevidiacich a slabozrakých Slovenska, Spoločnosť dialyzovaných a transplantovaných ZO Dialyzačné stredisko v Spišskej Novej Vsi.

Z prehľadu sociálnych služieb je zrejme, že **v meste absentujú** nasledujúce sociálne služby: terénna sociálna služba krízovej intervencie, nízkoprahové denné centrum, integračné centrum, útulok, domov na pol ceste, zariadenie dočasnej starostlivosti o deti, služba na podporu zosúladzovania rodinného života a pracovného života, zariadenie podporovaného bývania, špecializované zariadenie, prepravná služba, sprievodcovská služba a predčitateľská služba, tlmočnícka služba, sprostredkovanie tlmočníckej služby, sprostredkovanie osobnej asistencie, monitorovanie a signalizácia potreby pomoci, krízová pomoc poskytovaná prostredníctvom telekomunikačných technológií, pomoc pri zabezpečení opatrovníckych práv a povinností, podpora samostatného bývania, pracovňa a stredisko osobnej hygieny.

3.2.1 Verejní poskytovatelia sociálnych služieb

Kompetencie mesta v sociálnej oblasti

Obec podľa zákona č. 448/2008 o sociálnych službách poskytuje alebo zabezpečuje poskytovanie sociálnych služieb v nocľahárni, v nízkoprahovom dennom centre, v nízkoprahovom dennom centre pre deti a rodinu, v zariadení pre seniorov, v zariadení opatrovateľskej služby a v dennom stacionári. Poskytuje alebo zabezpečuje opatrovateľskú službu, prepravnú službu, odľahčovaciu službu. Poskytuje základné sociálne poradenstvo. Môže poskytovať alebo zabezpečovať poskytovanie aj iných druhov sociálnych služieb.

Dom humanity Nádej

Zariadenie sociálnych služieb - nocľaháreň je organizačnou súčasťou Mestského úradu v Spišskej Novej Vsi, ktoré ho spravuje prostredníctvom oddelenia sociálnych vecí, zriaďovateľom je Mesto Spišská Nová Ves. Nocľaháreň sa nachádza na Tehelnej ulici v Spišskej Novej Vsi. V zariadení sa poskytujú služby denne v čase od 18.00 hodiny do 8.00 hodiny ráno. Je určená pre mužov od 18 do 60 rokov.

V nocľahárni možno poskytovať starostlivosť občanovi, ktorý nemá zabezpečené nevyhnutné podmienky na uspokojovanie základných životných potrieb a ktorý nemá zabezpečené ubytovanie alebo nemôže doterajšie bývanie užívať napríklad z dôvodu živeľnej pohromy, havárie alebo inej podobnej udalosti. Ubytovanie sa poskytuje na základe písomnej žiadosti občana. Dĺžka pobytu je 6 mesiacov s možnosťou predĺženia zmluvy.

V nocľahárni je poskytované ubytovanie na účel prenocovania, vrátane posteľnej bielizne, jej prania a žehlenia. Sú tu utvorené podmienky na vykonávanie základnej osobnej hygieny, na prania šatstva je k dispozícii práčka. V objekte je spoločenská miestnosť.

K dispozícii je zariadená kuchynka na prípravu stravy, ktorá je plne vybavená, pre klientov je k dispozícii chladnička. Klientom je poskytované i základné sociálne poradenstvo.

Kapacita zariadenia je 15 občanov a je v súčasnosti dostatočná, nakoľko nie je zvyčajne naplno využitá (viď tab. č. 10). Dôvodom sú vo väčšine prípadov pravidlá, ktoré je nutné pri pobyte dodržiavať, ale mnohým potenciálnym klientom nevyhovuje tento druh sociálnej služby, práve z dôvodu, že priestory musia v ranných hodinách opustiť a zariadenie je počas dňa zatvorené. Väčší záujem o ubytovanie zaznamenávame v zimných mesiacoch.

Od roku 2017 je zariadenie počas zimných mesiacov január – marec otvorené aj počas dňa. Od tohto roku sme nezaznamenali úmrtie bezdomovcov z dôvodu mrazov. Bezdomovci, ktorí sú ubytovaní v zariadení sa nezdržiavajú na stanici, v priestoroch úradov, kde vyhľadávali teplo.

Tabuľka č. 10 Počet obsadených miest v jednotlivých mesiacoch v roku 2015 a 2018

Počet obsadených miest/mesiac	Jan.	Feb.	Mar.	Apr.	Máj	Jún	Júl	Aug.	Sept.	Okt.	Nov.	Dec.
2015	13	13	14	15	15	15	12	12	12	13	13	13
2018	13	13	13	13	13	13	12	12	12	14	15	15

Zdroj: Vlastné spracovanie

V roku 2018 bol realizovaný dotazníkový prieskum u obyvateľov ubytovaných v nocľahárni Dom humanity Nádej. Prieskum bol anonymný a zúčastnilo sa ho 10 ubytovaných. Cieľom prieskumu bolo zistiť názory obyvateľov na služby poskytované v nocľahárni. Z prieskumu vyplynulo, že 80 % ubytovaných je spokojných so zázemím, materiálnym vybavením a tiež s izbou v nocľahárni. Všetci opýtaní hodnotia vybavenie nocľahárne ako dostatočné. Až 8 opýtaných z 10 uviedli, že sa v nocľahárni cítia dôstojne a podobne vyjadrili spokojnosť aj s personálom nocľahárne.

Z dotazníkového prieskumu je zrejmé, že ubytovaní obyvatelia bez domova sú v mestskom zariadení sociálnych služieb nocľahárne spokojní, vybavenie je dostatočné. V budúcnosti bude ale potrebná rekonštrukcia budovy, zateplenie, výmena okien a oprava strechy a postupná modernizácia interiérového vybavenia.

Komunitné centrum Feder dživipen (KC)

Komunitné centrum v Spišskej Novej Vsi bolo zriadené v roku 2016. Zámer zriadiť Komunitné centrum „Feder dživipen“ v Spišskej Novej Vsi bol schválený uznesením Mestského zastupiteľstva v Spišskej Novej Vsi č. 128/2015 zo dňa 16. 12. 2015. V komunitnom centre sú poskytované sociálne služby ambulantnou formou. Zriaďovateľom je Mesto Spišská Nová Ves a nachádza sa na Potočnej ulici v lokalite Vilčurňa v Spišskej Novej Vsi. Komunitné centrum je zariadenie začlenené organizačne pod oddelenie sociálnych vecí mestského úradu.

V komunitnom centre sa vykonáva komunitná práca a komunitná rehabilitácia. V komunitnom centre sa osobám v nepriaznivej sociálnej situácii:

a) poskytuje

1. sociálne poradenstvo,
2. pomoc pri uplatňovaní práv a právom chránených záujmov,
3. pomoc pri príprave na školskú dochádzku a školské vyučovanie a sprevádzanie dieťaťa do a zo školského zariadenia,

b) vykonáva preventívna aktivita,

c) zabezpečuje záujmová činnosť.

Poslaním komunitného centra Feder dživipen v Spišskej Novej Vsi je prispievať k sociálnemu začleňovaniu osôb vylúčených na individuálnej, ale i lokálnej úrovni a hľadať vhodné formy a programy na riešenie zistených sociálnych problémov. Podporuje vzdelávanie a pomáha tak vytvoriť osobnosti, ktoré nebudú zaťažené predsudkami a netolerantným správaním k iným ľuďom. Hlavným zameraním pracovníkov komunitného centra je poskytovať klientom komunitného centra možnosti riešenia ich sociálneho problému a motivovať ich k zmene svojej sociálnej situácie. Komunitné centrum je otvorené pondelok, utorok, štvrtok v čase od 7.30 do 15.30 h, v stredu do 16.30 h a v piatok do 14.30 h.

V súčasnosti v komunitnom centre pracujú 3 pracovníci – odborná garantka KC, odborná pracovníčka KC a pracovníčka KC. Činnosť komunitného centra je podporená z Národného projektu Komunitné centrá v mestách a obciach s prítomnosťou MRK, ktorý je súčasťou balíka „Take away“, ktorý mesto realizuje od novembra 2017. Národný projekt sa zameriava na rozvoj komunitnej sociálnej práce zameranej na sociálne začleňovanie príslušníkov MRK a zlepšovanie interetnických vzťahov v obciach a mestách. Predpokladaná suma finančných prostriedkov z NP KC je 70 554,96 eur do roku 2019. V tejto sume sú zahrnuté mzdové náklady – celková cena práce 3 pracovníkov komunitného centra na 2 roky do 31. 10. 2019 po splnení podmienok, ďalej ostatné náklady, v ktorých sú zahrnuté kancelárske potreby, cestovné, stravné a čiastočne náklady na činnosť a aktivity komunitného centra. Prevádzkové náklady, opravy a údržbu budovy hradí mesto z vlastných zdrojov.

V komunitnom centre k 31.12.2018 evidujeme 269 prijímateľov sociálnej služby.

Pomoc pri osobnej starostlivosti o dieťa

Pomoc pri osobnej starostlivosti o dieťa je terénna sociálna služba, ktorej obsahom sú najmä bežné úkony starostlivosti o dieťa alebo domácnosť, úkony osobnej hygieny, stravovania, obliekania a vyzliekania a sprevádzanie dieťaťa. Pomoc pri osobnej starostlivosti o dieťa sa poskytuje v domácnosti prijímateľa sociálnej služby v pracovných dňoch, maximálne 7,5 hodiny denne.

Za dôvod na poskytnutie pomoci pri osobnej starostlivosti o dieťa sa považuje narodenie najmenej troch detí súčasne alebo narodenie dvoch detí alebo viac detí súčasne v priebehu dvoch rokov. Pomoc pri osobnej starostlivosti o dieťa sa môže poskytnúť až do troch rokov veku najmladších detí.

Podmienky poskytovania sociálnej služby – pomoc pri osobnej starostlivosti o dieťa, výšku a spôsob úhrady za sociálnu službu upravuje zmluva o poskytovaní sociálnych služieb

uzatvorená v zmysle § 74 zákona č. 448/2008 o sociálnych službách. Podľa platného VZN Mesta Spišská Nová Ves č. 1/2012 o poskytovaní sociálnych služieb v zariadeniach sociálnych služieb v zriaďovateľskej pôsobnosti mesta Spišská Nová Ves, o spôsobe a výške úhrad za sociálne služby, mesto poskytuje pomoc pri osobnej starostlivosti o dieťa do dosiahnutia jedného roku veku detí bez úhrady. Po dovŕšení jedného roku do troch rokov veku detí prijímateľ sociálnej služby je povinný platiť úhradu za poskytnutú sociálnu službu.

Terénna sociálna práca (TSP)

V meste Spišská Nová Ves sa vykonáva terénna sociálna práca prostredníctvom 3 terénnych sociálnych pracovníkov a 3 terénnych pracovníkov. Terénna sociálna práca je podporená z Národného projektu Terénna sociálna práca a terénna práca v obciach s prítomnosťou marginalizovaných rómskych komunít I. v rámci balíka „Take away, ktorý predstavuje kombináciu inkluzívnych programov overovaných počas programového obdobia 2007-2013, ako terénna sociálna práca, inkluzívny model vzdelávania na predprimárnom stupni školskej sústavy, komunitné centrá a nového prvku poskytovania podpory v oblasti vysporiadania pozemkov pod rómskymi obydliami v rómskych osídleniach.

Realizácia programu terénnej sociálnej práce je nastavená tak, aby odstraňovala príčiny sociálnej deprivácie prostredníctvom permanentnej práce terénneho sociálneho pracovníka v komunite. Cieľovými skupinami terénnej sociálnej práce sú občania v nepriaznivej sociálnej situácii, rodiny, marginalizované skupiny obyvateľov, dlhodobo nezamestnaní, rizikové skupiny detí a mládeže, mladiství bez ukončenia povinnej školskej dochádzky, ženy po materskej dovolenke a ďalšie.

Terénni sociálni pracovníci aktívne podporujú sociálnu inklúziu a integráciu cieľovej skupiny do majoritnej spoločnosti s ohľadom na ich špecifické potreby nevyhnutnej osobitnej pomoci, poskytujú odbornú pomoc osobám ohrozeným sociálnym vylúčením, napomáhajú predchádzať vzniku krízových situácií v rodine, poskytujú poradenstvo klientovi pri riešení jeho nepriaznivej sociálnej situácie. Poskytujú poradenstvo v oblasti zlepšenia osobnej hygieny a zdravotného stavu detí a dospelých, zlepšenia dochádzky detí do školy, získania návykov a zručností potrebných na riadne užívanie obydli, nadobudnutia zručností vedenia domácnosti a zlepšenie zdravej výživy členov domácnosti.

Mesto Spišská Nová Ves bolo zapojené do Národného projektu „Terénna sociálna práca v obciach“, ktorý bol ukončený v roku 2015. Hlavné dosiahnuté výsledky projektu Terénna sociálna práca v obciach sú:

- zlepšená komunikácia a vybudovaná dôvera s klientmi,
- terénni sociálni pracovníci sa stali komunikačným uzlom a sprostredkovateľom medzi rómskymi obyvateľmi ich potrebami a problémami a inštitúciami s právomocami tieto potreby a problémy riešiť,
- významný príspevok sociálneho poradenstva v oblasti zamestnateľnosti (zaradenie do evidencie uchádzačov), predškolskej a školskej výchovy (vyriešené mnohé prípady záškoláctva) detí, prevencie užívania drog už malými deťmi, zlepšená starostlivosť o vlastné zdravie a zdravie členov rodiny (zvýšená zdravotnícka osveta, realizácie očkovania detí, sprostredkovanie komunikácie s lekárom),

- zvýšená zodpovednosť za plnenie záväzkov (riešenie problémov s nedoplatkami za bývanie, komunálny odpad),
- posun v osobnostnej kompetencii k samostatnému riešeniu svojich problémov.

V roku 2016 sa Mesto zapojilo do Národného projektu „Take away“ – Komplexná podpora pre integráciu obyvateľov marginalizovaných rómskych komunít, obsahom ktorého je aj program Terénna sociálna práca. Mesto Spišská Nová Ves sa zapojilo do tohto programu ako jedno zo 150 obcí, ktoré sú oprávnenými prijímateľmi pomoci. V zozname obcí je 150 obcí, ktoré sú evidované v Atlase rómskych komunít 2013 a na základe aplikovania zjednodušeného indexu podrozvinutosti splnili kritéria, podľa ktorých boli zaradené do indexu podrozvinutosti. Základné kritériá, ktoré sa zohľadňovali v indexe podrozvinutosti sú najmä údaje o priemernom počte obyvateľov na jedno obydlie v osídlení a údaje o celkovom počte obyvateľov osídlenia.

Cieľom projektu je zvýšenie účasti najviac znevýhodnených a ohrozených osôb na živote v spoločnosti prostredníctvom systematickej podpory a podpory inovácií terénnej sociálnej práce. Špecifickým cieľom projektu je zvýšenie začlenenia sa marginalizovaných Rómov do všetkých sfér spoločnosti, vrátane trhu práce.

Predpokladaná suma finančných prostriedkov z národného projektu je 134 191,44 eur do roku 2019. V tejto sume sú zahrnuté mzdové náklady – celková cena práce 3 terénnych sociálnych pracovníkov a 3 terénnych pracovníkov na 2 roky do 31. 10. 2019 po splnení podmienok, ďalej ostatné náklady, v ktorých sú zahrnuté kancelárske potreby, telekomunikačné služby a stravné.

K 31. 12. 2018 evidujeme 437 klientov. S počtom 2491 intervencií. Najčastejšie problémy klientov, ktoré TSP a TP riešia sú financie - exekúcie, pohľadávky, usmernenie klientov k finančnej gramotnosti, bývanie, sociálno-patologické javy - záškoláctvo detí, zverenie detí do náhradnej starostlivosti, sociálne zabezpečenie. TSP a TP organizujú rôzne aktivity ktoré sú zamerané na zlepšenie života klientov v ich prirodzenom prostredí, sú zamerané na čistotu a hygienu, zápisy detí do MŠ.

TSP a TP veľmi dobre spolupracujú s asistentkou osvedy zdravia, spolupráca je aj s členmi občianskej stráže, Komunitným centrom, centrom právnej pomoci.

Kluby dôchodcov

V dennom centre – klube dôchodcov sa poskytuje sociálna služba počas dňa fyzickej osobe, ktorá dovŕšila dôchodkový vek, fyzickej osobe s ťažkým zdravotným postihnutím alebo nepriaznivým zdravotným stavom. Mesto vydáva pre všetky tri Kluby dôchodcov Klubový poriadok, ktorý je záväzný pre všetkých členov a návštevníkov klubu a za jeho dodržiavanie zodpovedá samospráva klubu.

V dennom centre – klube dôchodcov sa najmä:

- a) poskytuje sociálne poradenstvo,
- b) zabezpečuje záujmovú činnosť.

V súčasnej dobe sú v činnosti na území mesta Spišská Nová Ves tri kluby dôchodcov s celkovým počtom 299 členov:

1. Klub dôchodcov na Levočskej ulici má 94 členov,
2. Klub dôchodcov na Fabiniho ulici má 160 členov,
3. Klub dôchodcov v mestskej časti Novoveská Huta má 45 členov.

Činnosť Klubov dôchodcov sa zameriava hlavne na:

- poskytovanie sociálneho poradenstva,
- zapájanie členov do aktívnej práce v rozličných záujmových činnostiach,
- organizovanie kultúrnych a športových podujatí (prednášky, kvízy, súťaže, návštevy divadla, kina, športové akcie a pod.),
- účasť na oslavách v meste pri príležitosti štátnych pamätných dní, výročí a pod.,
- organizovanie poznávacích zájazdov, vychádzok do prírody, zberu liečivých rastlín, zberu druhotných surovín a pod.,
- spolupráca s inými klubmi dôchodcov v regióne, záujmovými združeniami a organizáciami tretieho sektora podľa vzájomnej dohody.

Členovia klubov dôchodcov sa v rámci nich venujú ručným prácam, diskusiám o aktuálnych témach, výletom - turistickým a za účelom návštevy kultúrnych a historických pamiatok, vychádzkových (zber bylín, húb a pod.). V rámci 2 klubov fungujú aj spevácke skupiny (Lipa a Rozmarín). Kluby zároveň spolupracujú s inými klubmi dôchodcov na Slovensku.

Kluby dôchodcov v meste sa vyznačujú dostatočnými priestormi vrátane vybavenia, ktoré im mesto ponúka pre zabezpečenie ich fungovania bezplatne. Dôchodcovia využívajú kuchyňu, ktorá je zariadená v každom klube dôchodcov. Každý klub dôchodcov je zariadený nábytkom, ktorý dôchodcovia môžu využívať pre klubovú činnosť. V klube dôchodcov sú k dispozícii spoločenské hry, televízor, počítač, magnetofón, počítač s napojením na internet.

Odl'ahčovacia služba

Mesto Spišská Nová Ves poskytuje obyvateľom odl'ahčovaciu službu podľa Všeobecne záväzného nariadenia mesta Spišská Nová Ves č. 1/2012 o poskytovaní sociálnych služieb v zariadeniach sociálnych služieb v zriaďovateľskej pôsobnosti mesta Spišská Nová Ves, o spôsobe a výške úhrad za sociálne služby.

Odl'ahčovacia služba je sociálna služba poskytovaná fyzickej osobe, ktorá opatruje fyzickú osobu s ťažkým zdravotným postihnutím podľa zákona č. 447/2008 Z. z. o peňažných príspevkoch na kompenzáciu ŤZP a o znení a doplnení niektorých zákonov, počas obdobia, v ktorom nemôže opatrovanie vykonávať. Odl'ahčovacia služba sa poskytuje na celé dni, najviac 30 dní v kalendárnom roku. Odl'ahčovacia služba môže byť fyzickej osobe poskytovaná formou terénnej sociálnej služby, ambulantnej sociálnej služby alebo pobytovej sociálnej služby.

Podmienka odkázanosti fyzickej osoby s ťažkým zdravotným postihnutím, pre účely poskytnutia odľahčovacej služby, je posudok vydaný Úradom práce, sociálnych vecí a rodiny v Spišskej Novej Vsi. Mesto vydáva súhlas o odkázanosti na sociálnu službu na základe žiadosti o poskytnutie odľahčovacej služby, ktorú občan podáva na oddelenie sociálnych vecí Mestského úradu.

Správa školských zariadení – detské jasle

Od 01. 03. 2017 nadobudla účinnosť novela zákona č. 448/2008 o sociálnych službách, ktorou sa detské jasle stávajú sociálnou službou poskytovanou v zariadení starostlivosti o deti do troch rokov veku dieťaťa. Ide o sociálnu službu na podporu zosúladovania rodinného života a pracovného života poskytovaním starostlivosti o dieťa do troch rokov veku, ak sa rodič alebo fyzická osoba, ktorá má dieťa zverené do osobnej starostlivosti na základe rozhodnutia súdu, pripravuje na povolanie štúdiom na strednej škole alebo na vysokej škole, pripravuje na trh práce alebo vykonáva aktivity spojené so vstupom alebo s návratom na trh práce alebo vykonáva zárobkovú činnosť.

Detské jasle prevádzkuje Správa školských zariadení na ulici Z. Nejedlého s kapacitou 18 miest a na ulici Stolárskej s kapacitou 20 miest.

V zariadení starostlivosti o deti do troch rokov veku dieťaťa sa sociálna služba poskytuje do 31. augusta bezprostredne nasledujúceho po dovŕšení troch rokov veku dieťaťa.

3.2.1.1 Domov dôchodcov Spišská Nová Ves

Domov dôchodcov je rozpočtovou organizáciou v zriaďovateľskej pôsobnosti Mesta Spišská Nová Ves s právnou subjektivitou, ktorá poskytuje sociálne služby pre občanov v zmysle zákona č. 448/2008 o sociálnych službách. Zakladacia listina Domova dôchodcov s opatrovateľskou službou bola podpísaná a vložená do základného kameňa dňa 30. 10. 1981. Slávnostné otvorenie Domova dôchodcov sa uskutočnilo v decembri v roku 1985, so začatím činnosti od 1. 1. 1986. Od roku 2007 prešiel domov dôchodcov veľkými zmenami. Prebehla rekonštrukcia strechy a vytvorilo sa nové oddelenie s 18-timi jednoposteľovými izbami, 5 apartmánmi a 3 spoločenskými miestnosťami. Celková kapacita Domova dôchodcov sa tak zvýšila zo 150 miest na 175 miest. V roku 2009 prešla celkovou rekonštrukciou kuchyňa a jedálenské priestory.

Obyvatelia Domova dôchodcov majú možnosť zúčastňovať sa na rôznych aktivitách, ktoré sú organizované v súlade s ich potrebami, záujmami a požiadavkami. Terapeuticko-záujmové činnosti sú zamerané na životom nadobudnuté zručnosti a schopnosti klientov, ktoré sú podporované a využívané na odstránenie úzkostí, depresí, frustrácií vyvolaných zdravotnou alebo sociálnou situáciou, v ktorej sa starý človek nachádza. V rámci záujmovej činnosti prebiehajú aktivity zamerané na besedy, prednášky, kultúrne vystúpenia detí, pracovnú terapiu, spoločenské hry, posedenia, výlety a vychádzky do blízkeho okolia. Súčasťou domova Dôchodcov sú aj kaplnky, ktoré slúžia na bohoslužby.

V zariadení pre seniorov a zariadení opatrovateľskej služby sa vykonávajú tieto odborné činnosti, obslužné činnosti a ďalšie činnosti:

Odborné činnosti

- a) Základné sociálne poradenstvo – poskytuje sa pri prvom kontakte s klientom v rámci sociálneho prieskumu, hľadáním vhodných spôsobov riešení sociálnej núdze. Po umiestnení klienta v zariadení pre seniorov poradenstvo spočíva v riešení individuálnych problémoch.
- b) Ošetrovateľská starostlivosť v zariadení – poskytovanie pomoci na zabezpečovanie nevyhnutných úkonov sebaobsluhy – pomoc inej osoby pri úkonoch osobnej hygieny, pomoc pri obliekaní a vyzliekaní, pomoc pri presune na lôžko, kŕmenie. Primárna starostlivosť je zabezpečovaná praktickým lekárom, ktorý lekársku starostlivosť poskytuje priamo v zariadení pre seniorov. Špeciálna zdravotná starostlivosť je zabezpečovaná externými odbornými lekármi – stomatólogom, gynekológom, oftalmológom, diabetológom, psychiatrom, očným a kožným lekárom.

Obslužné činnosti

- a) Stravovanie – celodenné stravovanie je zabezpečované prípravou stravy vo vlastnej kuchyni a výdajom v jedálni. Pripravujú sa 4 druhy stravy – racionálna, diabetická, šetriaca a neslaná. Strava sa pripravuje podľa jedálneho lístka, ktorý zostavuje vedúca úseku stravovania a pripomienkuje ho stravovacia komisia, ktorej členom je aj zástupkyňa klientov zariadenia. Pri zostavovaní jedálneho lístka sa dodržiavajú zásady zdravej výživy s prihliadnutím na zdravotný stav klientov a vek klientov.
- b) Ubytovanie – je zabezpečené v jedposteľových, dvojposteľových, trojposteľových izbách a moderných apartmánach. Väčšina izieb je vybavená novým moderným nábytkom, kúpeľňou s vaňou alebo sprchovacím kútom, apartmány menšou kuchynskou linkou s chladničkou. Na trojposteľových izbách sú ubytovaní klienti, ktorí vo väčšine prípadov potrebujú zvýšenú starostlivosť a imobilní klienti.
- c) Upratovanie, pranie, žehlenie a údržba šatstva a bielizne – sú zabezpečované vo vlastnej pracovni. Samostatnejší klienti majú možnosť použitia automatickej práčky.

Ďalšie činnosti

Zabezpečenie záujmovej činnosti – záujmová a kultúrna činnosť sa uskutočňuje v súlade s celoročným plánom kultúrno – záujmovej činnosti a taktiež od aktuálnych alebo individuálnych požiadaviek klientov. Túto činnosť zabezpečujú pracovníčky sociálneho úseku.

Zariadenie pre seniorov

Poskytuje sociálne služby v zmysle zákona č. 448/2008 o sociálnych službách. V súčasnosti poskytuje služby pre 175 klientov.

V zariadení pre seniorov sa poskytuje sociálna služba

- a) fyzickej osobe, ktorá dovŕšila dôchodkový vek a je odkázaná na pomoc inej fyzickej osoby a jej stupeň odkázanosti je najmenej IV, alebo
- b) fyzickej osobe, ktorá dovŕšila dôchodkový vek a poskytovanie sociálnej služby v tomto zariadení potrebuje z iných vážnych dôvodov.

V zariadení pre seniorov sa

a) poskytuje:

1. pomoc pri odkázanosti na pomoc inej fyzickej osoby,
2. sociálne poradenstvo,
3. sociálna rehabilitácia,
4. ubytovanie,
5. stravovanie,
6. upratovanie, pranie, žehlenie a údržba bielizne a šatstva,
7. osobné vybavenie,

b) utvárajú podmienky na úschovu cenností.

V zariadení pre seniorov sa sociálna služba poskytuje celoročnou pobytovou formou. Zariadenie sa nachádza v tichom prostredí v južnej časti mesta. Je to štvorpodlažná budova s kapacitou 175 miest. Budova je rozdelená na administratívnu časť a obytnú časť. Situovaná je uprostred záhrady s množstvom stromov, lavičiek a zelene.

Ubytovanie je zabezpečené v jednoposteľových, dvojposteľových a trojposteľových izbách. Pre manželské páry sú k dispozícii 4 apartmány s kuchynským kútom. Jednoposteľové a dvojposteľové izby majú k dispozícii samostatné hygienické zariadenie. Na jednotlivých oddeleniach sa nachádza spoločenská miestnosť, knižnica, kaplnka, telocvičňa.

Celodenná strava sa pripravuje v zrekonštruovanej kuchyni a podáva sa v priestrannej jedálni. Strava pre klientov so sťaženou mobilitou sa podáva v jedálničkách na jednotlivých oddeleniach formou tabletového systému. Celodenné stravovanie je zabezpečené v spoločnej jedálni s cca 90 miestami s prípravou štyroch druhov stravy (racionálna, diabetická, šetriaca a neslaná). Asi 60 obyvateľov ťažko pohyblivých a ležiacich sa stravuje na oddeleniach na izbách a príručných jedálničkách, kde je umiestnených osem stolov.

V zariadení pre seniorov sa zabezpečuje nepretržitá ošetrovateľská starostlivosť, v rámci ktorej prebieha každodenné meranie a sledovanie základných životných funkcií (krvný tlak, pulz, telesná teplota, glykémia), podávanie liekov, polohovanie, ošetrovanie rán a dekubitov a pomoc pri každodenných činnostiach. Zdravotnícku starostlivosť zabezpečuje všeobecný lekár pre dospelých 2-krát do týždňa v ambulancii zariadenia formou vizít a na izbách klientov. Zariadenie spolupracuje s odbornými lekármi (urológ, psychiater, očný a kožný lekár).

Zariadenie opatrovateľskej služby

Slúži na poskytovanie sociálnej služby na určité obdobie. Má kapacitu 18 ľudí pre lôžkovú starostlivosť. V zariadení opatrovateľskej služby sa poskytuje sociálna služba na určitý čas plnoletej fyzickej osobe, ktorá je odkázaná na pomoc inej fyzickej osoby, ak jej nemožno poskytnúť opatrovateľskú službu.

V zariadení opatrovateľskej služby sa:

a) poskytuje:

1. pomoc pri odkázanosti na pomoc inej fyzickej osoby,

2. sociálne poradenstvo,
3. sociálna rehabilitácia,
4. ubytovanie,
5. stravovanie,
6. upratovanie, pranie, žehlenie a údržba bielizne a šatstva.

V zariadení opatrovateľskej služby sa zabezpečuje aj ošetrovateľská starostlivosť. Do zariadenia sa prijíma občan na základe žiadosti o prijatie, ku ktorej je potrebné doložiť právoplatné rozhodnutie o odkázanosti na sociálnu službu.

Ubytovanie je zabezpečené v dvojposteľových a trojposteľových izbách, ktoré sú vybavené štandardným nábytkom. Strava pre klientov sa podáva v jedálničkách na jednotlivých podlažiach. Pre klientov sú k dispozícii spoločenské miestnosti.

Opatrovateľská služba

Mesto Spišská Nová Ves poskytuje opatrovateľskú službu občanom odkázaným pre svoj nepriaznivý zdravotný stav na pomoc inej fyzickej osoby pri úkonoch sebaobsluhy, úkonoch starostlivosti o svoju domácnosť a základných sociálnych aktivitách v zmysle zákona č. 448/2008 o sociálnych službách. Táto služba sa poskytuje v domácnosti prijímateľa, ako terénna sociálna služba, v pracovných dňoch v Dome opatrovateľskej služby na Levočskej ulici č. 16.

Opatrovateľská služba je sociálna služba poskytovaná fyzickej osobe, ktorá je odkázaná na pomoc inej fyzickej osoby pri úkonoch sebaobsluhy, úkonoch starostlivosti o svoju domácnosť a základných sociálnych aktivitách a jej stupeň odkázanosti je najmenej II.

Opatrovateľská služba bola v roku 2018 zabezpečovaná 2 opatrovateľkami v priemere pre 40 opatrovaných klientov v domácnostiach v Dome opatrovateľskej služby na Levočskej ulici. Klientom boli poskytované najmä donáška liekov, obedov a upratanie.

Jedáleň

Domov dôchodcov poskytuje stravovanie pre občana, ktorý je poberateľom starobného dôchodku alebo pre svoj zdravotný stav je odkázaný na spoločné stravovanie podľa § 58 zákona č. 448/2008 o sociálnych službách.

Sociálna služba v jedálni sa poskytuje fyzickej osobe s trvalým pobytom na území mesta Spišská Nová Ves, ktorá:

- a) nemá zabezpečené nevyhnutné podmienky na uspokojovanie základných životných potrieb,
- b) má ťažké zdravotné postihnutie alebo nepriaznivý zdravotný stav,
- c) dovŕšila dôchodkový vek.

Jedáleň je zariadením spoločného stravovania uzavretého typu. Táto sociálna služba sa poskytuje žiadateľovi na základe žiadosti o poskytnutie sociálnej služby.

Sociálna služba v jedálni je poskytovaná osobne do obedára alebo formou rozvozu do domácností. Okrem stravy pre 193 klientov zariadenia poskytovala v roku 2018 jedáleň stravu aj pre 160 stravníkov poberajúcich stravu do obedára a 110 stravníkov na rozvoz do domácností. V roku 2018 bolo vydaných a rozvezených 76 548 obedov pre cudzích stravníkov a zamestnancov a 67316 obedov pre klientov zariadenia. V roku 2018 poskytla jedáleň 67-tis. raňajok, 61-tis. desiat a olovrantov, 130-tis. obedov, 65-tis. večerí a cez 4 000 druhých večerí. V priemere bolo vydaných 394 obedov denne z toho:

224 obedov denne pre 193 klientov zariadenia a zamestnancov (81710 obedov ročne) a 170 obedov denne pre ostatných stravníkov do obedára a na rozvoz (62154 obedov ročne).

Jedáleň Domova dôchodcov eviduje 63 žiadostí, mnoho je neevidovaných žiadateľov.

Percentuálna spokojnosť stravníkov s kvalitou a množstvom podávanej stravy je monitorovaná a vyhodnocovaná prostredníctvom dotazníkov. Spokojnosť stravníkov v roku 2017 bola zisťovaná u oslovených klientov poberajúcich stravu do obedárov. Výsledkom prieskumu je neklesajúca spokojnosť klientov s poskytovanou službou, až 92 % stravníkov je spokojných s poskytovanou službou.

3.2.2 Neverejní poskytovatelia sociálnych služieb

BETEZDA, n. o.

Nezisková organizácia Betezda, n. o. ako účelové zariadenie Cirkevného zboru Evanjelickej cirkvi a. v. v Spišskej Novej Vsi poskytuje opatrovateľskú službu formou terénnou podľa zákona č. 448/2008 o sociálnych službách. V roku 2015 zabezpečovali opatrovanie podľa potreby 13 klientom. U týchto klientov bolo odpracovaných spolu 9282,5 hodín opatrovateľskej služby. Opatrovanie zabezpečujú opatrovatelky zamestnané na plný úväzok a ďalšie zdravotné sestry na dôchodku na dohodu podľa potreby. Organizácia ukončila k 31.12.2018 poskytovanie opatrovateľskej služby.

Krízové stredisko ALŽBETKA, n. o.

Krízové stredisko Alžbetka bolo otvorené dňa 10. 9. 2006 a ako jediné zariadenie tohto druhu v spišskonovoveskom okrese zabezpečuje:

- vykonávanie opatrení podľa zákona o sociálnoprávnej ochrane detí a sociálnej kuratele, ak sa dieťa, rodina alebo plnoletá fyzická osoba nachádza v krízovej životnej situácii;
- výkon rozhodnutia súdu o výchovnom opatrení podľa osobitného predpisu;
- výkon rozhodnutia súdu o predbežnom opatrení podľa osobitného predpisu;
- výkon výchovného opatrenia.

Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny SR vydalo Rozhodnutie o udelení akreditácie na opatrenia sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately v krízovom stredisku podľa § 62 Zákona č. 305/2005 Z. z. o sociálnoprávnej ochrane detí a sociálnej kuratele. Krízové stredisko poskytuje prechodný pobyt a sociálne poradenstvo, sociálnu, pedagogickú a psychologickú starostlivosť, špeciálne poradenstvo, záujmové činnosti, výchovu, prípravu na školské vyučovanie, bývanie a stravu.

Cieľovou skupinou sú deti, ktorých doterajšia výchova je vážne ohrozená alebo vážne narušená, ktoré sú týrané a zanedbané, ktoré majú poruchy správania, pochádzajú zo sociálne slabších rodín, ale tiež rodičia problémových detí.

Od roku 2019 sa stáva Centrom pre deti a rodiny.

Občianske združenie HANA v Spišskej Novej Vsi

HANA je občianske združenie pôsobiace v problematike násilia páchaného na ženách. OZ HANA poskytuje špecializované sociálne, psychologické a právne poradenstvo ženám zažívajúcim násilie zo strany intímneho súčasného/bývalého manžela alebo partnera v okrese Spišská Nová Ves. Prevádzkuje Krízovú linku, ktorá predstavuje spôsob prvého kontaktu so ženami zažívajúcimi násilie a tretími osobami (rodina, známi, inštitúcie a pod.) a Poradenské centrum, v ktorom poskytuje ženám dlhodobú a bezplatnú pomoc a podporu v závislosti od ich potrieb.

OZ HANA je súčasťou Bezpečnej ženskej siete proti násiliu na ženách, pôsobí v oblasti eliminácie a prevencie násilia páchaného na ženách a ich deťoch, zameriava sa na scitlivenie odbornej a laickej verejnosti na túto tému, snaží sa o vybudovanie spolupráce s domácimi a zahraničnými inštitúciami a vybudovanie multiinštitucionálnej spolupráce s relevantnými organizáciami a inštitúciami v meste Spišská Nová Ves. OZ HANA svoju činnosť poskytuje v pracovných dňoch, od 9.00 do 17.00 hod. na tel. číslach 0903 404 471 (kontakt pre verejnosť), 0903 404 483 (kontakt pre ženy) alebo elektronicky na e-mailovej adrese ozhana.snv@gmail.com.

PROAUTISTIK, n. o.

Rehabilitačné stredisko PROAUTISTIK, n. o. poskytuje starostlivosť občanovi s ťažkým zdravotným postihnutím, ktorý je podľa posudku príslušného orgánu odkázaný na obnovu najvyššie dosiahnuteľného individuálneho stupňa osobnostného vývinu a fyzickej výkonnosti, v pracovných dňoch od 8.00 do 16.00 hod. Poskytuje sociálnu rehabilitáciu s cieľom aktivizovať vnútorné schopnosti občana na prekonanie osobnostných a sociálnych dôsledkov ťažkého zdravotného postihnutia, voľno-časové aktivity, pracovnú terapiu, poradenstvo súvisiace s ťažkým zdravotným postihnutím, nevyhnutnú starostlivosť a stravovanie. Špecializovaný a odborný prístup je zameraný najmä pre občanov s mentálnym postihnutím, Dawnovým syndrómom, DMO a autistov, ktorým poskytuje denný pobyt. Činnosť strediska je realizovaná v troch miestnostiach s bezbariérovým prístupom. Zariadenie má kapacitu 11 ľudí, ktorá v súčasnosti (2016) nie je naplnená.

Združenie na pomoc ľuďom s mentálnym postihnutím

Vzniklo v roku 1998. Je právnickou osobou, ktorej členskú základňu tvoria členovia z radov ľudí s mentálnym postihnutím, rodičov, príbuzných a odborníkov. Vzniklo z potreby mentálne odkázaných ľudí na zabezpečovanie ich základných potrieb. Z iniciatívy združenia bol v Spišskej Novej Vsi zriadený Domov sociálnych služieb „Náš dom“ pre ľudí s mentálnym postihnutím, ktorý začal svoju činnosť v roku 2005.

V Domove sociálnych služieb „Náš dom“ poskytuje sociálne služby dospelým osobám, ktoré sú odkázané na pomoc inej fyzickej osoby. V zmysle zákona č. 448/2008 o sociálnych službách poskytuje sociálne služby prostredníctvom:

- o odborných činností - pomoc pri odkázanosti na pomoc inej fyzickej osoby, sociálne poradenstvo, sociálna rehabilitácia, pracovná terapia,
- o obslužných činností – stravovanie, ubytovanie, upratovanie, pranie, žehlenie,
- o ďalších činností – zabezpečenie záujmovej činnosti, utváranie podmienok na úschovu cenných vecí.

Sociálne služby poskytuje ambulantnou a pobytovou formou. Kapacita zariadenia je 23 miest z toho je 11 miest je v pobytovej - celoročnej forme a 12 miest v ambulantnej forme. Na činnosť finančne prispieva Košický samosprávny kraj. V zariadení organizujú množstvo podujatí, majú bohatú kultúrnu a záujmovú činnosť a vytvorené podmienky pre pracovnú terapiu.

Spišská katolícka charita

Spišská katolícka charita je neštátna nezisková organizácia zriadená biskupom Spišskej diecézy. Je zriaďovateľom viacerých zariadení, špeciálnej základnej školy, domova pre dievčatá z rizikového prostredia, hospicu. Organizuje zbierky na pomoc chudobným a poskytuje humanitárnu pomoc pri živelných katastrofách. Vykonáva sociálne, zdravotnícke, pedagogické aj mnohé iné služby na území Spišskej diecézy. Zamestnáva viac než 300 opatrovateliek pre ľudí, ktorí majú zdravotné alebo iné ťažkosti, pre ktoré sa nemôžu o seba starať sami. Finančné zdroje získava zo zbierok v kostoloch diecézy, darov právnických a fyzických osôb, grantov, príspevku vyšších územných celkov, príspevku miest a obcí, úhrad klientov a iných.

Charita vykonáva svoju činnosť na rôznych poliach. V podstate však možno túto činnosť a služby rozdeliť do 5 skupín: sociálne, zdravotnícke, pedagogické, hospicové a iné. Služby poskytuje terénne, ambulantne, pobytové.

Medzi niektoré zo služieb Spišskej katolíckej charity v Spišskej Novej Vsi patrí:

- prevádzka spojenej školy pre deti s fyzickým, mentálnym a kombinovaným postihnutím,
- poskytovanie opatrovateľskej služby ľuďom v ich prirodzenom domácom prostredí,
- jedáleň, ktorá v zimných mesiacoch vydáva jedlo ľuďom bez domova,
- denný stacionár,
- požičiavanie pomôcok,
- špecializované sociálny poradenstvo,
- ADOS – agentúra domácej ošetrovateľskej služby,
- detský domov,
- zariadenie núdzového bývania.

Dom Charitas sv. Kataríny Labouré – budova na Slovenskej ulici č. 30 - Denný stacionár

V budove bývalej „ZOS-ky“ na Slovenskej ulici zriadila v októbri 2017 Spišská katolícka charita novú sociálnu službu pre seniorov – 2 denné stacionáre s celkovou kapacitou 55 ľudí (40 seniorov a 15 ľudí so zdravotným postihnutím), avšak službu môže využívať i viac osôb, keďže je možnosť dohody s poskytovateľom využívať denný stacionár aj na kratší čas počas dňa. V dennom stacionári sa poskytuje sociálna služba fyzickej osobe, ktorá je odkázaná na pomoc inej fyzickej osoby, ak jej stupeň odkázanosti je najmenej III, pričom odkázanosť je rozdelená do šiestich stupňov.

Denný stacionár patrí do skupiny sociálnych služieb na riešenie nepriaznivej sociálnej situácie z dôvodu ťažkého zdravotného postihnutia, nepriaznivého zdravotného stavu alebo z dôvodu dovŕšenia dôchodkového veku, ak žiadatelia potrebujú starostlivosť v zariadení len na určitý čas počas dňa, napríklad ak príbuzní pracujú a počas pracovného času môžu svojmu blízkeму zabezpečiť denný stacionár, kde má zabezpečený odborný dohľad, má vyplnený voľný čas a tak neprepadá pocitu osamelosti a zároveň nepreruší rodinné väzby.

V dennom stacionári sa poskytuje okrem stravy a pomoci pri odkázanosti na pomoc inej fyzickej osoby i sociálne poradenstvo, či sociálna rehabilitácia a zabezpečuje sa rozvoj pracovných zručností a záujmová činnosť. Sociálne poradenstvo sa poskytuje aj rodine za účelom spolupráce pri sociálnej rehabilitácii klienta.

Priemerný počet klientov v dennom stacionári je 26. Mesačný priemer súčtu platieb klientov je 505,83 eur.

Sociálna prevencia a špecializované sociálne poradenstvo poskytované Spišskou katolíckou charitou

Spišská katolícka charita poskytuje služby sociálnej prevencie a poradenstva v spolupráci s profesionálmi - internými a externými poradcami.

Konkrétne je to:

- vyhľadávacia činnosť,
- sociálne poradenstvo pre občanov s ťažkým zdravotným postihnutím,
- sociálne poradenstvo pre občanov s nepriaznivým zdravotným stavom,
- sociálne poradenstvo pre občanov bez prístrešia,
- sociálne poradenstvo pre občanov v hmotnej núdzi.

V roku 2019 má 3 pracovníkov. Za rok 2018 evidujú 2 133 uskutočnených konzultácií pre 221 jednorazových klientov a 824 dlhodobých klientov, z toho pre 20 rodín s ŤZP dieťaťom.

ADOS – terénna zdravotnícka služba

Agentúra domácej ošetrovateľskej starostlivosti Charitas (ADOS Charitas) poskytuje komplexné zdravotnícke služby v domácnosti pacienta, a to pre ľudí, ktorí sú prepustení z nemocničnej zdravotnej starostlivosti, pre dlhodobo chorých či starých ľudí. Je vykonávaná prostredníctvom odborne pripravených zdravotných sestier a na základe intenzívnej

spolupráce s ošetrujúcim lekárom a lekárom špecialistom. Štandardnú zdravotnú starostlivosť podľa platnej zmluvy uhrádza príslušná zdravotná poisťovňa.

Ide o štandardnú zdravotnú starostlivosť, ktorá je poskytovaná na základe indikácie lekára a po odsúhlasení revíznym lekárom príslušnej zdravotnej poisťovne, v ktorej je klient poistený.

Dom Charitas sv. Jozefa Spišská Nová Ves

Bol zriadený v roku 1992 a jeho hlavným poslaním je slúžiť a pomáhať mentálne a kombinovane postihnutým deťom vo veku 3 - 15 rokov, v dennom pobyte až do veku 21 rokov, osamelým tehotným ženám čakajúcim svoje prvé dieťa, dôchodcom, chorým a sociálne odkázaným v meste.

Spišská katolícka charita poskytuje zariadenie núdzového bývania v Dome Charitas sv. Jozefa, Wolkerova 41 v Spišskej Novej Vsi. Dom Charitas sv. Jozefa ponúka pomoc ženám v núdzi, ktoré čakajú svoje prvé dieťa a aj napriek tlaku okolia chcú život svojho dieťaťa zachrániť a tiež ženám v núdzi s jedným dieťaťom, ktoré stratili rodinné zázemie. Matkám s deťmi poskytuje ubytovanie v jednoposteľovej izbe a zabezpečuje konkrétnu a cieľavedomú pomoc budúcej mamičke a jej dieťaťu vrátane odborného poradenstva počas tehotenstva i po narodení dieťaťa. Súčasťou služieb je aj sociálne poradenstvo pri kontaktoch s úradmi, sprostredkovanie psychologického poradenstva a pomoc pri zabezpečení budúcnosti matky a jej dieťaťa. Kapacita zariadenia je 8 žien s deťmi, dĺžka pobytu je jeden rok po narodení dieťaťa.

Zariadenie svoju činnosť financuje z darov, z verejných zbierok v katolíckych kostoloch, z dotácii zo štátneho rozpočtu a vyšších územných celkov, z príspevkov miest a obci, zo sponzorstva a z výnosov vlastnej hospodárskej činnosti.

V Dome Charitas sv Jozefa sa nachádza **jedáleň**, zároveň si tu dôchodcovia môžu prísť vyzdvihnúť varené jedlo v čase obeda do obedárov alebo využiť priestor jedálne. **Výdajné miesto pre stravu** je v meste Spišská Nová Ves na dvoch miestach:

- na adrese Kocelová 2A, Spišská Nová Ves - výdajňa teplého jedla pre bezdomovcov, ktoré sa pripravuje a varí v Dome Charitas Sv. Jána Bosca na Spišskej kapitule a je dovážané na uvedenú adresu.
- na adrese Slovenská 30, Spišská Nová Ves- výdajňa vareného jedla v čase obedov (od 10.45- do 11:30 hod) pre dôchodcov, ktoré je podávané v obedároch, v súčasnosti využíva túto službu 20 dôchodcov denne. Obed je dovážaný z jedálne Domu Charitas sv. Jozefa.

Ďalší poskytovatelia v okolí

V okrese Spišská Nová Ves sú ďalšie zariadenie poskytujúce sociálny služby. V Krompachoch sú to nocľaháreň, komunitné centrum a denné centrum, ďalšie sú nízkoprahové denné centrá v Bystranoch a v Markušovciach. V okrese Spišská Nová Ves poskytujú špecializované sociálne poradenstvo občianske združenie Ľudia a perspektíva v Krompachoch a občianske združenie Deti slnka v Spišských Vlachoch.

Ďalšími poskytovateľmi sociálnych služieb formou pobytovou ročnou sú Domov sociálnych služieb Domovina, n. o. v Žehre časť Hodkovce, a Domov sociálnych služieb Social Trans, n. o. v Spišských Vlachoch, ktorý tu poskytuje služby aj v zariadení podporovaného bývania.

Občania odkázaní na pomoc často využívajú sociálne služby poskytované v zariadeniach v okolí Spišskej Novej Vsi. **Zariadenia pre seniorov** najčastejšie v Nálepkove Domov Nálepkovo, n.o. s kapacitou 27 miest, ZPS v Spišskom Štvrtku s kapacitou 40 miest, ktoré poskytuje Centrum sociálnych služieb Spišský Štvrtok, n.o., ZPS v Spišskom Štiavniku s kapacitou 35 miest, ktoré poskytuje Spišská katolícka charita, ZPS v Levoči s kapacitou 20 miest, ktoré poskytuje Humanitár, n.o., ZPS vo Veľkej Lomnici s kapacitou 15 miest, ktoré poskytuje Jeseň života, n.o., **špecializované zariadenie** v Nálepkove Domov Nálepkovo s kapacitou 40 miest, ŠZ v Spišskom Štvrtku s kapacitou 30 miest, ktoré poskytuje Centrum sociálnych služieb Spišský Štvrtok, n.o., ŠZ v Levoči s kapacitou 20 miest, ktoré poskytuje Humanitár, n.o., **zariadenie opatrovateľskej služby** v Rožňave s kapacitou 9 miest, ktoré poskytuje Slovenský červený kríž, ZOS v Gelnici s kapacitou 30 miest, ktoré poskytuje Pro Vitae, n.o. v nemocnici.

Social. Trans, n. o.

Social. Trans je nezisková organizácia v meste Spišské Vlachy, ktorá poskytuje sociálne služby v:

- a) domove sociálnych služieb,
- b) zariadení podporovaného bývania.

V domove sociálnych služieb poskytuje Social. Trans, n. o. sociálnu službu na riešenie nepriaznivej sociálnej situácie z dôvodu ťažkého zdravotného postihnutia, nepriaznivého zdravotného stavu v zariadení pre fyzické osoby do dovŕšenia dôchodkového veku, ak je táto fyzická osoba odkázaná na pomoc inej fyzickej osoby a jej stupeň odkázanosti je najmenej V. Sociálna služba sa poskytuje pobytovou formou - celoročne pre 20 prijímateľov sociálnej služby.

V zariadení podporovaného bývania poskytuje Social. Trans, n. o. sociálnu službu na riešenie nepriaznivej sociálnej situácie z dôvodu ťažkého zdravotného postihnutia, nepriaznivého zdravotného stavu pre fyzické osoby od 16. roku veku do dovŕšenia dôchodkového veku, ak je táto fyzická osoba odkázaná na pomoc inej fyzickej osoby a na dohľad pod ktorým je schopná viesť samostatný život.

Domovina, n. o.

Domovina, n. o. – domov sociálnych služieb poskytuje za podmienok ustanovených § 38 zákona č. 448/2008 o sociálnych službách celoročnú pobytovú sociálnu službu fyzickej osobe, ktorá je odkázaná na pomoc inej fyzickej osoby a jej stupeň odkázanosti je najmenej V alebo je prakticky nevidiaca a jej stupeň odkázanosti je najmenej III.

Domovina, n. o. – špecializované zariadenie poskytuje za podmienok ustanovených, § 39 zákona č. 448/2008 o sociálnych službách celoročnú pobytovú sociálnu službu fyzickej

osobe, ktorá je odkázaná na pomoc inej fyzickej osoby a jej stupeň odkázanosti je najmenej V a má zdravotné postihnutie, ktorým je schizofrénia.

3.2.3 Financovanie sociálnych služieb

Financovanie sociálnych služieb v zriaďovateľskej pôsobnosti Mesta Spišská Nová Ves sa zabezpečuje zo štátneho rozpočtu, z rozpočtu mesta a z úhrad za poskytované sociálne služby od občanov, prípadne z darov a iných zdrojov.

Rozpočet mesta na rok 2019 na činnosť troch klubov dôchodcov predstavuje sumu 22 993 eur. Mesto vytvára podmienky na fungovanie **klubov dôchodcov** a financuje ich v súlade so zákonnými normami, v zmysle platnej rozpočtovej skladby a podľa schváleného rozpočtu na príslušný rok najmä:

- náklady na energie (kúrenie, el. energiu, voda),
- náklady na materiálno-technické vybavenie,
- náklady na opravy a údržbu,
- náklady na drobný nákup (napr. čistiace a hygienické prostriedky),
- náklady na prepravu pri organizovaní zájazdov,
- náklady spojené s činnosťou klubu (kultúrne, športové a spoločenské podujatia, výročná členská schôdza a pod.).

Tabuľka č. 11 Financovanie klubov dôchodcov od roku 2014 až 2018

	2014	2015	2016	2017	2018
Financovanie klubov dôchodcov	9 199 eur	12 503 eur	14 535 eur	15 582 eur	16 056 eur

Zdroj: Vlastné spracovanie

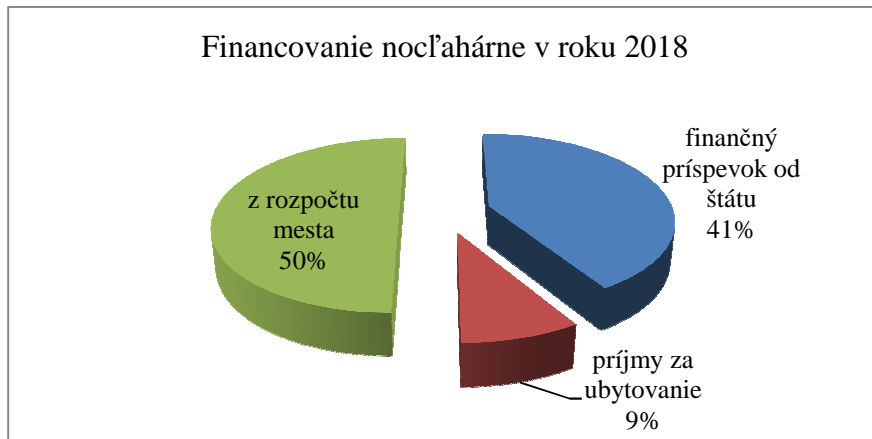
Výška ekonomicky oprávnených nákladov v **nocľahárni Dom humanity Nádej** v roku 2018 vrátane miezd a poistného za december 2018 uhradených v januári 2019 bola 52 316,26 eur. Na financovaní nocľahárne tvoril v roku 2018 finančný príspevok od štátu 21 600 eur. Za neobsadené miesta bolo vrátených 2 405,55 eur. Príjmy v roku 2018 za ubytovanie predstavovali 4 541,20 eur. Financovanie zariadenia nocľahárne je znázornené v tabuľke č. 12 a v grafe č. 6.

Tabuľka č. 12 Financovanie zariadenia nocľahárne od roku 2014 až 2018

Ukazovateľ	2014	2015	2016	2017	2018
vrátené FP za neobsadené miesta	1 720,11 eur	1 820 eur	2 629,05 eur	687,30 eur	2 405,55 eur
náklady na 1 lôžko	2 755,19 eur	2 845,63 eur	3 024 eur	3 271 eur	3 487,75 eur
celkové výdavky	41 327,85 eur	42 769,48 eur	44 716,11 eur	49 281,21 eur	52 316,26 eur
príjmy za ubytovanie		4 470 eur	4 444,66 eur	4 939,60 eur	4 541,20 eur

Zdroj: Vlastné spracovanie

Graf č. 6 Financovanie nocľahárne v roku 2018

Zdroj: Vlastné spracovanie

Tabuľka č. 13 Priemerné bežné výdavky a priemerné skutočne dosiahnuté príjmy z platenia úhrady za sociálnu službu poskytovanú Mestom Spišská Nová Ves za rok 2018

	<i>Priemerné bežné výdavky na jedného prijímateľa soc. sl. resp. 1 hodinu opatrovateľskej služby</i>	<i>Priemerné skutočne dosiahnuté príjmy z platenia úhrady za sociálnu službu</i>
<i>Zariadenie pre seniorov (kapacita nad 100 miest)</i>	865,60 EUR / 1 prijímateľa /mesiac	337,31 EUR / 1 prijímateľa /mesiac
<i>Zariadenie opatrovateľskej služby (kapacita do 40 miest)</i>	865,60 EUR / 1 prijímateľa /mesiac	318,82 EUR / 1 prijímateľa /mesiac
<i>Jedáleň</i>	2,07 EUR / obed	2,07 EUR / obed
<i>Opatrovateľská služba v domácnostiach</i>	7,08 EUR / 1 hodina	2,31 EUR / 1 hodina
<i>Nocľaháreň pre bezdomovcov (kapacita do 40 miest)</i>	290,65 EUR / 1 prijímateľa /mesiac	25,23 EUR / 1 prijímateľa /mesiac

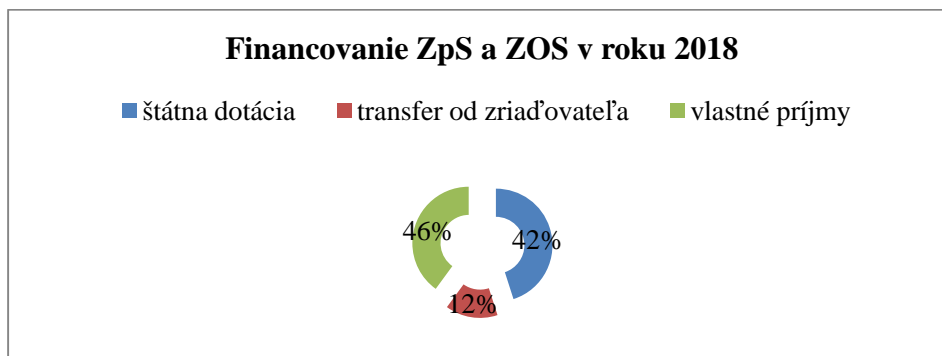
Zdroj: Vlastné spracovanie

Rozpočet **Domova dôchodcov** na rok 2018 predstavoval sumu 2 100 319 eur (skutočnosť k 31. 12. 2018 2 099 577 eur), pričom bežné výdavky boli vo výške 2 063 596 eur a kapitálové výdavky vo výške 35 981 eur. Rozpočet pre zariadenie pre seniorov a zariadenie opatrovateľskej služby bol vo výške 1 944 819 eur. Rozpočet predstavujú výdavky na zabezpečenie prevádzky zariadenia určeného na celoročný pobyt seniorov – zariadenia pre seniorov a zariadenia opatrovateľskej služby. Z toho transfer od zriaďovateľa predstavuje sumu 254 864 eur v roku 2018. Významný podiel na financovaní ZpS a ZOS predstavuje finančný príspevok od štátu z rozpočtovej kapitoly Ministerstva práce, sociálnych vecí a rodiny SR na financovanie sociálnej služby v zariadení sociálnych služieb, ten bol v roku 2018 pre zariadenie pre seniorov vo výške 797 355 eur a pre zariadenie opatrovateľskej služby 80 649 eur. Jedáleň mala v roku 2018 rozpočet vo výške 130 000 eur.

Poskytovanie sociálnej služby v jedálni je financované z vlastných príjmov, teda z úhrad klientov. Opatrovateľská služba v domácnostiach hospodárila s rozpočtom 25 500 eur, pričom dotácia od zriaďovateľa predstavovala sumu 16 500 eur.

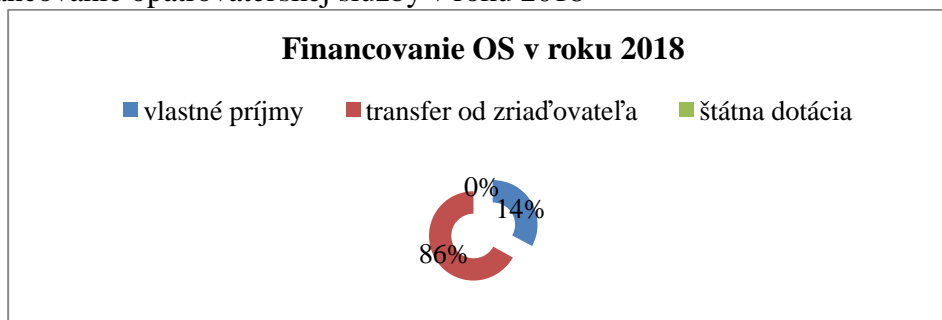
Financovanie poskytovaných jednotlivých sociálnych služieb v Domove dôchodcov podľa zdrojov financovania je uvedené v nasledujúcich grafoch.

Graf č. 7 Financovanie zariadenia pre seniorov a zariadenia opatrovateľskej služby v roku 2018

Zdroj: Domov dôchodcov Spišská nová Ves

Graf č. 8 Financovanie opatrovateľskej služby v roku 2018

Zdroj: Domov dôchodcov Spišská nová Ves

Mesto Spišská Nová Ves pravidelne **finančne prispieva na prevádzku opatrovateľskej služby** a poskytuje finančný príspevok pri odkázanosti fyzickej osoby na pomoc inej fyzickej osoby pri úkonoch sebaobsluhy Spišskej katolíckej charity a Betezda, n.o. a to v sume 163 000 eur v roku 2018.

Mesto Spišská Nová Ves tiež každoročne **finančne prispieva organizáciám III. sektora**, tiež cirkevným organizáciám a to Spišskej katolíckej charity na prevádzku Agentúry domácej ošetrovateľskej služby a mobilného hospicu a na prevádzku Krízového strediska Alžbetka. V rozpočte mesta pre rok 2019 je vyčlenená i suma 9 300 eur, z ktorej mesto finančne podporuje organizácie III. sektora vo forme dotácií.

3.3 Analýza požiadaviek obyvateľov mesta na sociálne služby

Mesto Spišská Nová Ves sa v rámci prípravy Komunitného plánu sociálnych služieb mesta Spišská Nová Ves na obdobie 2016 – 2021, ktorého cieľom je vypracovať návrh na rozvoj, rozšírenie ponuky a skvalitnenie sociálnych služieb, ktoré budú zodpovedať potrebám obyvateľov nášho mesta obrátilo na občanov s prosbou o vyplnenie dotazníka.

Dotazníkový prieskum bol realizovaný v termíne od 1. 7. 2016 do 31. 8. 2016. Prioritou dotazníkového prieskumu bolo vytvoriť priestor pre občanov na vyjadrenie svojich názorov k súčasnému stavu a ďalšiemu rozvoju sociálnych služieb na území mesta Spišská Nová Ves. Takto sa verejnosť mohla zapojiť do samotného procesu komunitného plánovania.

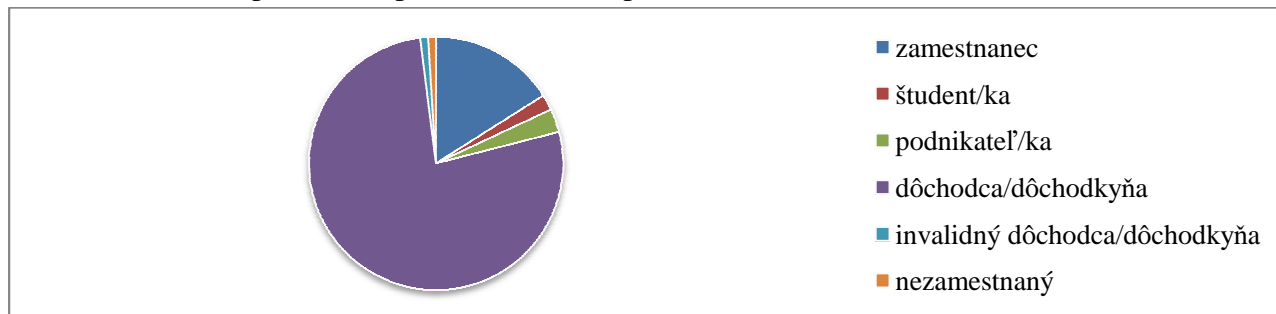
Cieľom dotazníkového prieskumu bolo zistiť názory, potreby a požiadavky obyvateľov mesta Spišská Nová Ves a návrhy na rozvoj sociálnych služieb, ako aj to, ktoré sociálne služby považujú obyvatelia za dôležité a nevyhnutné do budúcnosti rozvíjať.

Obyvatelia mesta boli informovaní o možnosti zapojiť sa do prieskumu najmä prostredníctvom webovej stránky mesta Spišská Nová Ves a na facebookovej stránke mesta, prostredníctvom reportáže v TV Reduta, osobným kontaktovaním na Mestskom úrade. Celkový počet odovzdaných dotazníkov bol 136. Dotazník bol anonymný, obsahoval 12 uzavretých otázok, kde mali respondenti možnosť vybrať odpoveď z viacerých alternatív.

Výsledky prieskumu tvoria podklad pre vypracovanie SWOT analýzy, určenie cieľov a stratégií rozvoja sociálnych služieb v meste Spišská Nová Ves a majú indikatívny charakter.

Do prieskumu sa aktívnejšie zapojili ženy v podiele 62 %, zatiaľ čo muži tvorili 38 %. Z hľadiska veku sa najviac zapojili starší občania. Priemerný vek respondentov bol 63 rokov. Ďalšou charakteristikou účastníkov výskumu bolo sociálne postavenie, ktoré uvádzame v grafe.

Graf č. 9 Podiel respondentov podľa sociálneho postavenia

Zdroj: Vlastné spracovanie

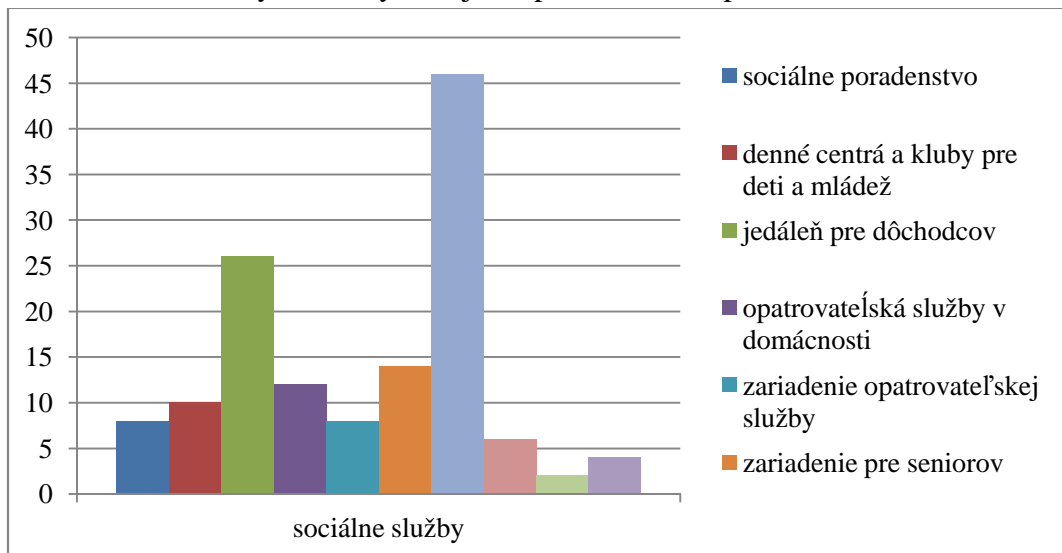
Z údajov v grafe č. 9 vyplýva, že do dotazníkového prieskumu sa v najvyššom počte zapojili dôchodcovia (77 %). Ďalšie zastúpené skupiny boli zamestnanci so 16 %, potom nasledovali podnikatelia s 3 %, študenti s 2 % a nezamestnaný a invalidní dôchodcovia s 1 %.

Za tri najväčšie problémy v Spišskej Novej Vsi v súčasnosti považuje väčšina respondentov nedostatok voľných pracovných miest, bezpečnosť v meste a problémy v zdravotníctve.

V 5. otázke mali respondenti označiť, ktorý výrok podľa nich najlepšie zodpovedá situácii v meste. Najviac respondentov (44 %) označilo výrok: „Sociálnych služieb v našom meste je dostatok, ale obyvatelia nemajú finančné prostriedky na ich financovanie.“

V ďalšej otázke sme sa pýtali, aké sociálne služby respondent alebo jeho blízke osoby využívajú. Najviac respondentov uviedlo, že využívajú denné centrá – Kluby dôchodcov, jedáleň pre dôchodcov, výsledky sú uvedené v grafe č. 10.

Graf č. 10 Sociálne služby, ktoré využívajú respondenti a ich príbuzní

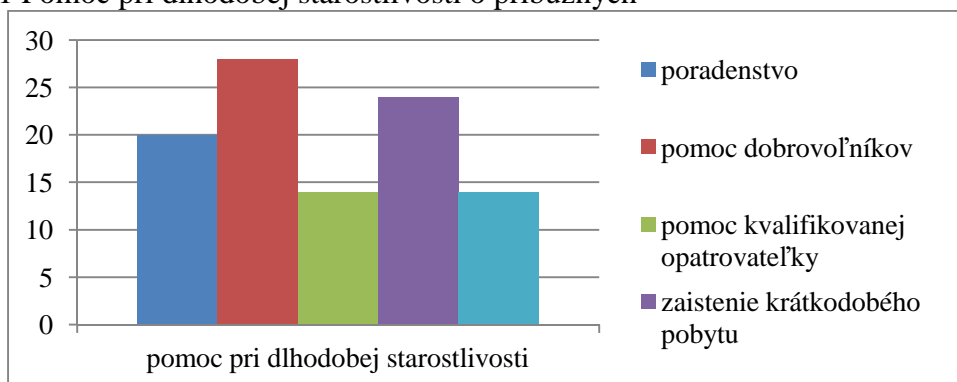

Zdroj: Vlastné spracovanie

Respondenti, ktorí vyplnili dotazník, väčšinou vyjadrili spokojnosť so sociálnymi službami, ktoré využívajú. Veľmi spokojných bolo 20 %, spokojných bolo 66 % respondentov. Nespokojných bolo 14 % respondentov, pričom 2 % vyjadrili, že sú veľmi nespokojných.

V 8. otázke sme sa pýtali respondentov, čo by im pomohlo k lepšiemu zabezpečeniu starostlivosti a opatery v prípade, že sa ich rodina o niekoho stará. Respondentom, ktorí sa dlhodobo o niekoho starajú, by najviac pomohla (28 %) pomoc dobrovoľníkov, zaistenie krátkodobého pobytu mimo rodinu a domácnosť pre danú osobu (24 %) a poradenstvo (20 %).

Graf č. 11 Pomoc pri dlhodobej starostlivosti o príbuzných

Zdroj: Vlastné spracovanie

Pýtali sme sa občanov, rozvoj ktorých druhov sociálnych služieb by sa podľa nich mal podporiť. Respondenti mohli označiť viac odpovedí. Výsledky sú uvedené v tabuľke č. 14.

Tabuľka 14 Vyhodnotenie dôležitosti sociálnych a komunitných služieb v meste

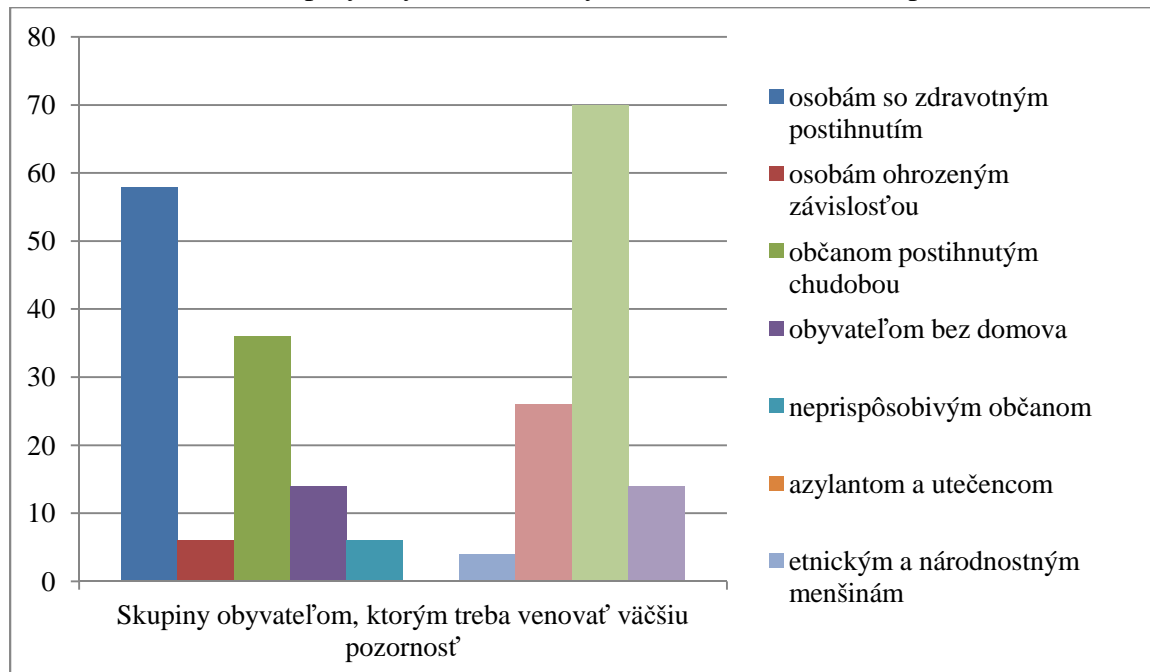
Sociálna služba	označilo	Sociálna služba	označilo
Sociálne poradenstvo	5 %	Sprievodcovská služba pre nevidiacich	0,4 %
Opatrovateľská služba v domácnosti	7,8 %	Požičiavanie pomôcok	5,1 %
Zariadenie opatrovateľskej služby	3,5 %	Denný stacionár pre zdravotne postihnutých	1,6 %
Zariadenie pre seniorov (Domov dôchodcov)	7 %	Denný stacionár – zameranie na zdravotné postihnutie - Alzheimerova choroba	3,1 %
Denné centrá pre seniorov - kluby dôchodcov	11,3 %	Nízkoprahové denné centrum – pre ľudí bez domova	1 %
Denný stacionár - pre seniorov	3,9 %	Nocľaháreň - ubytovanie poskytnutím prístrešia na účel prenocovania	1,2 %
Jedáleň pre dôchodcov	12,8 %	Útulok - poskytuje ubytovanie na určitý čas	0,8 %
Hospic	2 %	Komunitné centrum	0,8 %
Prepravná služba	3,5 %	Stredisko osobnej hygieny a práčovňa	1,2 %
Domov sociálnych služieb - pre osoby so zdravotným postihnutím	3,3 %	Terénna sociálna práca	1 %
Odláhčovacia služba - poskytovaná osobe, ktorá opatruje osobu s ťažkým zdravotným postihnutím	2,7 %	Pomoc pri osobnej starostlivosti o dieťa a podpora zosúladiťovania rodinného a pracovného života	1,6 %
Špecializované zariadenie	1,6 %	Zariadenie núdzového bývania pre rodinu s deťmi	3,5 %
Rehabilitačné stredisko pre osoby so zdravotným postihnutím	5,5 %	Zariadenie podporovaného bývania	0,6 %
Monitorovanie a signalizácia potreby pomoci	2,3 %	Nízkoprahové denné centrum pre deti a rodinu	1 %
Tlmočnícka služba pre nepočujúcich	0	Krízové stredisko pre týrané, zneužívané a zanedbávané deti	3,5 %

Zdroj: Vlastné spracovanie

Opýtaní najčastejšie označovali služby pre seniorov, najviac by sa podľa nich mala podporiť jedáleň pre dôchodcov, kluby dôchodcov, opatrovateľská služba v domácnosti. Podporiť by sa mali rehabilitačné strediská. Podľa obyvateľov chýba v meste služba požičiavanie pomôcok, ale aj prepravná služba a denný stacionár vrátane špecializácie pre chorých s Alzheimerovou chorobou. Obyvatelia by podporili krízové stredisko pre týrané, zneužívané a zanedbávané deti, domov sociálnych služieb. Rozvinúť by sa malo sociálne poradenstvo v meste. Podporiť by sa malo zriadenie hospicu.

V 11. otázke sme sa občanov pýtali, ktorým skupinám obyvateľov by sa mala podľa nich venovať väčšia pozornosť. Výsledky sú uvedené v grafe.

Graf č. 12 Sociálne skupiny obyvateľov, ktorým treba venovať väčšiu pozornosť

Zdroj: Vlastné spracovanie

Obyvatelia mesta Spišská Nová Ves by privítali zlepšenie informovanosti o sociálnych službách. Viac besied s občanmi by privítalo 36 % opýtaných, 26 % by zlepšilo informovanie o poskytovaných službách prostredníctvom letákov a mestského spravodajca, informácie prostredníctvom internetovej stránky mesta by zlepšilo 9 % respondentov.

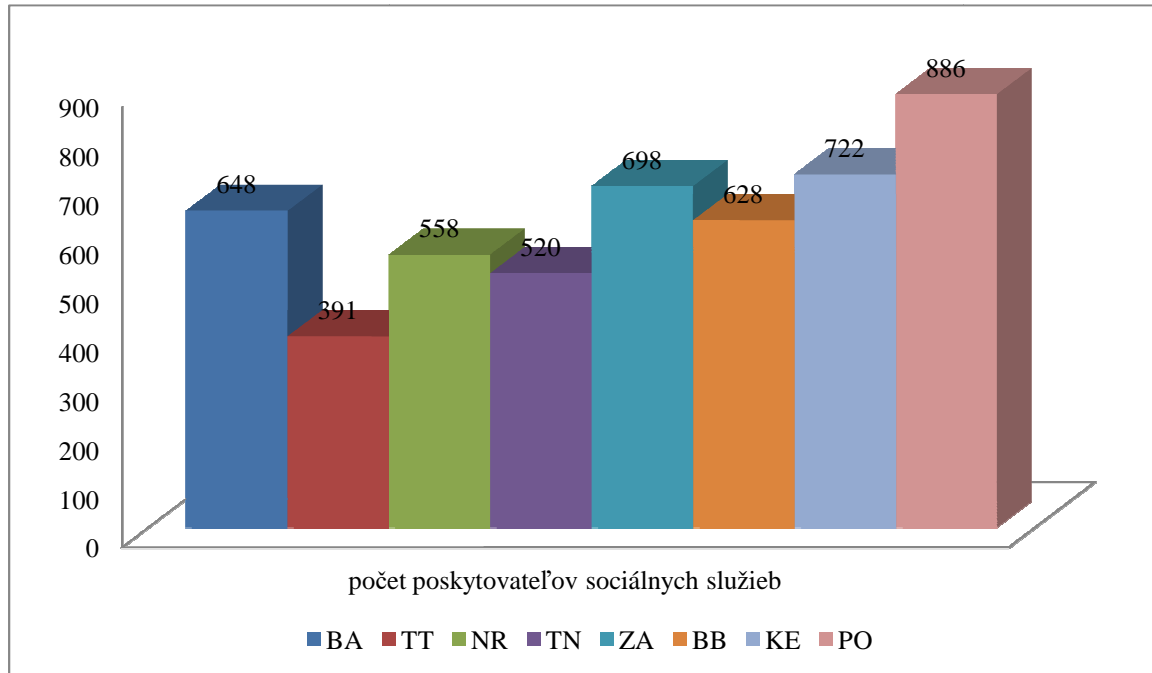
3.4 Kvantifikácia potrebnej kapacity sociálnych služieb na území mesta Spišská Nová Ves s členením na jednotlivé druhy sociálnych služieb

Pre stanovenie potrebnosti jednotlivých sociálnych služieb je kľúčová nielen lokálna, ale tiež regionálna štatistika. V zmysle zákona č. 448/2008 o sociálnych službách vyšší územný celok zabezpečuje poskytovanie viacerých sociálnych služieb. Zároveň nie je reálne a ani efektívne zabezpečiť všetky sociálne služby na úrovni každého mesta, resp. obce. Preto je nevyhnutné plánovať ich na úrovni väčšieho územného celku – kraja a pri plánovaní potrebných kapacít v zariadeniach sociálnych služieb počítat s regionálnymi kapacitami.

Pre účely zdefinovania potrebnej kapacity sociálnych služieb v Spišskej Novej Vsi využívame ako jeden zdroj zmapovanie stavu poskytovania sociálnych služieb v rámci SR s porovnaním situácie v jednotlivých krajoch, ktorý poskytuje publikácia K. Repkovej „Špecifikácia kritérií budovania minimálnej siete sociálnych služieb“.

V auguste 2016 bolo na Slovensku zaregistrovaných 5 051 poskytovateľov sociálnych služieb, z toho 58,5 % neverejných. Dve tretiny poskytovateľov sa angažovali v službách dlhodobej starostlivosti. Najvyšší absolútny počet a podiel poskytovateľov sociálnych služieb bol v prešovskom a košickom regióne. Počet poskytovateľov služieb pre staršie osoby sa v jednotlivých regiónoch výraznejšie líšil, na jedného poskytovateľa skupiny služieb pre staršie osoby pripadalo najviac starších ľudí v košickom regióne.

Graf č. 13 Počet poskytovateľov sociálnych služieb v jednotlivých regiónoch

Zdroj: Kvetoslava Repková: *Špecifikácia kritérií budovania minimálnej siete sociálnych služieb*, Bratislava, 2016.

Kvantifikáciu potrebnej kapacity sociálnych služieb na území mesta Spišská Nová Ves samospráva zabezpečila v spolupráci s verejnými aj neverejnými poskytovateľmi sociálnych služieb pôsobiacimi v meste. Keďže neexistuje záväzná metodika k spracovaniu/aktualizácii KPSS ani usmernenie zo strany MPSVR SR k určeniu potrebnosti kapacít sociálnych služieb, východiskom pre kvantifikáciu potrebnej kapacity sociálnych služieb boli:

1. Objektívne dáta o výskyte cieľových skupín a o miere ich potrieb v sociálnej oblasti získané z demografických údajov prostredníctvom normatífov potrieb ktoré uvádzajú, aký podiel osôb z konkrétnej cieľovej skupiny bude potrebovať danú sociálnu službu. Normatívy pre vybavenosť sociálnymi službami boli formulované v roku 1997 pre ČR v publikácii „*Obce, města, regiony a sociální služby*“, Socioklub, Praha. Tento dokument bol zapracovaný aj v rámci slovenskej príručky S. Holúbkovej, S. Krupu, „*Sociálne služby pre občanov, Manuál pre obecné a mestské úrady*“, Bratislava, 2001. Normatívy pre ČR boli z časti aktualizované v roku 2010 a publikované v roku 2012 v „*Optimalizace sociálních služeb*“, Víšek, P., Průša, L., Praha: Výzkumný ústav práce a sociálních věcí, v.v.i. Tieto normatívy majú len informačno-orientačný charakter. Pri ich aplikácii je potrebné rešpektovať regionálne a lokálne podmienky a demografické údaje. Základnú, resp. minimálnu sieť sociálnych služieb v zmysle českej legislatívy a faktory jej tvorby je možné využiť ako ekvivalent pre kvantifikáciu potrebnej kapacity sociálnych služieb na území daného mesta/obce s členením na jednotlivé druhy sociálnych služieb v podmienkach SR.

2. Kvalitatívne (subjektívne) dáta – získané na základe mapovania potrieb obyvateľov mesta Spišská Nová Ves v sociálnej oblasti. Pre tento účel boli použité výsledky z dotazníkového prieskumu.

Pri plánovaní potrebnosti sociálnych služieb mesto Spišská Nová Ves aplikovalo:

- **princíp skutočných potrieb** - bol analyzovaný existujúci stav sociálnych služieb, z demografických údajov vypočítaná orientačná potrebnosť kapacít jednotlivých služieb na základe normatívov potrieb, pričom sa dôraz kládol na zisťovanie skutočných potrieb obyvateľov mesta,
- **princípy realizovateľnosti a udržateľnosti** – realizovateľnosť a udržateľnosť plánovaných služieb musí byť prispôsobená skutočným potrebám obyvateľov a zároveň ľudským a materiálnym zdrojom miestnej komunity.

Pri kvantifikácii potrebnosti kapacít jednotlivých sociálnych služieb je ďalej potrebné rešpektovať rozdelenie kompetencií pri zabezpečovaní sociálnych služieb medzi obcou a vyšším územným celkom v zmysle zákona č. 448/2008 o sociálnych službách.

Obec poskytuje alebo zabezpečuje poskytovanie:

1. sociálnej služby v nízkoprahovom dennom centre, nocľahárni, zariadení pre seniorov, zariadení opatrovateľskej služby a v dennom stacionári,
2. nízkoprahovej sociálnej služby pre deti a rodinu,
3. opatrovateľskej služby,
4. prepravnej služby,
5. odľahčovacej služby,
6. pomoci pri osobnej starostlivosti o dieťa podľa § 31 zákona č. 448/2008 o sociálnych službách,
7. terénnej sociálnej služby krízovej intervencie.

Vyšší územný celok zabezpečuje poskytovanie:

1. sociálnej služby v útulku, v domove na pol ceste, v zariadení núdzového bývania, v zariadení dočasnej starostlivosti o deti, v zariadení podporovaného bývania, v rehabilitačnom stredisku, v domove sociálnych služieb, v špecializovanom zariadení a v integračnom centre,
2. podpory samostatného bývania,
3. tlmočnickej služby,
4. sociálneho poradenstva a služby včasnej intervencie.

V nadväznosti na uvedené rozdelenie kompetencií, bude mesto v zmysle novely zákona č. 448/2008 o sociálnych službách vydávať poskytovateľovi sociálnej služby uvedenej v § 25 (nocľaháreň), § 35 (zariadenie pre seniorov), § 36 (zariadenie opatrovateľskej služby) a § 40 (denný stacionár) zákona č. 448/2008 o sociálnych službách na jeho žiadosť bezplatne **písomné vyjadrenie o súlade žiadosti o poskytnutie finančného príspevku (od MPSVR SR) s komunitným plánom sociálnych služieb mesta**. Prvýkrát bude mesto toto vyjadrenie vydávať pri žiadostiach na rozpočtový rok 2020, t. j. v čase od 1. júla do 31. augusta 2019. V zmysle § 83 zákona ods. 10 zákona č. 448/2008 o sociálnych službách sa súlad predloženej žiadosti o poskytnutie finančného príspevku s komunitným plánom sociálnych služieb obce bude posudzovať na základe vopred určených a zverejnených kritérií pri dodržiavaní princípov rovnakého zaobchádzania, nediskriminácie subjektov, transparentnosti, proporcionality, hospodárnosti a efektívnosti.

Posudková činnosť

Občan, ktorý potrebuje sociálne služby poskytované v **zariadení pre seniorov a zariadení opatrovateľskej služby, v dennom stacionári a opatrovateľskú službu** a jeho miestom trvalého pobytu je mesto Spišská Nová Ves, si môže podať písomnú žiadosť o posúdenie odkázanosti na sociálnu službu na Mestskom úrade – oddelení sociálnych vecí. Súčasťou žiadosti je aj lekársky nález na účely posúdenia odkázanosti na sociálnu službu. Na základe tejto žiadosti mesto zabezpečí vypracovanie sociálneho a lekárskeho posudku a vydá posudok o odkázanosti na sociálnu službu, čo je podkladom pre vydanie **Rozhodnutia o odkázanosti žiadateľa na uvedenú sociálnu službu**. Lekárska posudková činnosť je posudzovanie zdravotného stavu fyzickej osoby a zmien zdravotného stavu fyzickej osoby, ktoré vykonáva posudkový lekár. Sociálna posudková činnosť je posudzovanie odkázanosti fyzickej osoby na sociálnu službu, pričom sa posudzujú individuálne predpoklady fyzickej osoby, rodinné prostredie fyzickej osoby, prostredie, ktoré ovplyvňuje začlenenie fyzickej osoby do spoločnosti.

V roku 2018 bolo vydaných 188 rozhodnutí o odkázanosti na sociálne služby – 90 pre pobytové zariadenie pre seniorov, 8 pre zariadenie opatrovateľskej služby, 17 pre denný stacionár a 73 rozhodnutí o odkázanosti na opatrovateľskú službu.

Tabuľka č. 15 Počet vydaných rozhodnutí o odkázanosti na sociálne služby

Počet vydaných rozhodnutí o odkázanosti na SS/rok	2015	2016	2017	2018
pobytové zariadenia ZPS a ZOS	94	72	140	98
opatrovateľská služba	85	68	64	73
denný stacionár	0	0	10	17
spolu	179	140	214	188

Zdroj: Vlastné spracovanie

Tabuľka č. 16 Určenie potrebnej kapacity sociálnych služieb v Meste Spišská Nová Ves

Druh služby	Aktuálna kapacita miest	Zmapovaná situácia v meste/ Odhadovaný počet záujemcov o službu	Orientačná potreba kapacity služby do r. 2025
Sociálne služby krízovej intervencie			
nocľaháreň	15	odhadovaný počet ľudí bez domova žijúcich na ulici bol v r. 2018 min. 27, kapacita počas roka zvyčajne nie je naplnená. <i>Normatív na 10 tis. obyvateľov – 90 miest v zlyhovom bývaní, z toho 45 v nocľahárni¹</i>	v prípade nárastu počtosti cieľovej skupiny a žiadateľov bude potrebné zriadiť zariadenie poskytujúce služby spojené s bývaním
terénna sociálna služba krízovej intervencie	nie je poskytovaná	chýbajú terénni sociálni pracovníci pre prácu s ľuďmi bez domova, odhadovaný počet ľudí bez domova žijúcich na ulici bol v r. 2018 min. 27	v prípade nárastu počtosti cieľovej skupiny je možné situáciu riešiť zamestnaním

			terénnych pracovníkov
nízkoprahové denné centrum	nie je poskytovaná	odhadovaný počet ľudí bez domova žijúcich na ulici bol v r. 2018 min. 27	potreba zriadiť NDC s dôrazom na prevenciu, so zázemím pre osobnú hygienu
integračné centrum	nie je poskytovaná	k dispozícii nie sú dáta o potrebe tejto služby v meste	minimálnu kapacitu tejto služby je potrebné zadefinovať na úrovni VÚC.
komunitné centrum	poskytovaná vo Vilčurni	orientačný počet obyvateľov MRK žijúcich v Hájiku a Podskale je 650, celkový počet v meste je 2000, k 31.12.2018 evidujeme v KC 269 prijímateľov	potreba zriadiť 2. komunitné centrum v lokalite Podskala
útulok	nie je poskytovaná, ani v okrese SNV	v meste chýba 24-hodinové bývanie pre jednotlivcov (muži, ženy) odhadovaný počet ľudí bez domova žijúcich na ulici bol v r. 2018 min. 27. <i>Normatív na 10 tis. obyvateľov – 90 miest v azylovom bývaní, z toho 45 v nocľahárni¹</i>	minimálna potrebná kapacita: 10 miest, zabezpečenie minimálnej kapacity tejto služby je potrebné riešiť na úrovni VÚC
domov na pol ceste	nie je poskytovaná	k dispozícii nie sú dáta o potrebe tejto služby v meste	minimálnu kapacitu tejto služby je potrebné riešiť na úrovni VÚC
nízkoprahová sociálna služba pre deti a rodinu	nie je poskytovaná	je poskytovaná v rámci služieb komunitného centra pre obyvateľov Vilčurne. <i>Normatív na 10 tis. obyvateľov – počet rodín s deťmi, ktoré potrebujú sociálno-právnu ochranu alebo iný druh soc. pomoci:</i> - potreba pomoci v priebehu roka- 512 osôb - potreba trvalej pozornosti – 1728 osôb ¹	je potrebné poskytovať v rámci terénneho programu
zariadenie núdzového bývania	21	je možné očakávať nárast potreby tejto služby. <i>Normatív na 10 tis. obyvateľov 8 – 39 miest v azylovom bývaní pre matky s deťmi¹</i>	minimálna potrebná kapacita je ďalších 10 miest, zabezpečenie minimálnej kapacity tejto služby je potrebné riešiť na úrovni VÚC aj s možným prepojením na službu v útulku

Sociálne služby na podporu rodiny s deťmi			
pomoc pri osobnej starostlivosti o dieťa	poskytuje mesto	poskytuje sa formou opatrovateľskej služby	služba je poskytovaná podľa potreby žiadateľov
zariadenie dočasnej starostlivosti o deti	nie je poskytovaná	MsÚ neeviduje záujem o túto službu zo strany rodín	minimálnu kapacitu tejto služby je potrebné riešiť na úrovni VÚC
služba na podporu zosúlad'ovania rodinného života a pracovného života	nie je poskytovaná	MsÚ neeviduje záujem o túto službu zo strany rodín, poskytuje sa v zariadení	potrebnosť kapacít pri uvedenej službe zistí samospráva pri spracovaní ďalšieho KPSS (v r. 2021)
zariadenie starostlivosti o deti do troch rokov veku dieťaťa	2 poskytovatelia v jasliach s kapacitou 53	kapacita je postačujúca pre žiadateľov o túto službu	potrebnosť kapacít pri uvedenej službe zistí samospráva pri spracovaní ďalšieho KPSS (v r. 2021)
služba včasnej intervencie	poskytovaná v rámci košického kraja	<i>Normatívy: spravidla 3 % - 5 % z narodených detí v danom území je cieľovou skupinou pre službu včasnej intervencie z dôvodu rizikového vývoja a/alebo zdravotného znevýhodnenia – v Spišskej Novej Vsi pri počte detí narodených za 7 rokov (2599) je to 78 – 130 detí¹</i>	minimálnu kapacitu tejto služby je potrebné zadefinovať na úrovni VÚC, dopyt po danej službe je možné riešiť zvýšením počtu zamestnancov u existujúceho poskytovateľa alebo etablovaním ďalšieho poskytovateľa v regióne v súčinnosti s VÚC
Sociálne služby na riešenie nepriaznivej sociálnej situácie z dôvodu ťažkého zdravotného postihnutia, nepriaznivého zdravotného stavu alebo z dôvodu dovŕšenia dôchodkového veku			
zariadenie podporovaného bývania	nie je poskytovaná, v regióne poskytujú 2 poskytovatelia	počet záujemcov o službu v ŠZ eviduje VÚC	minimálnu kapacitu tejto služby je potrebné zadefinovať na úrovni VÚC
zariadenie pre seniorov	175 v DD, v regióne sú ZPS v Sp. Štvrtku s kapacitou 40, v Nálepke 27, Sp. Štiavniku 35, v Levoči 20	v roku 2018 je počet obyvateľov po 65 roku 6090 a podľa demografických prognóz bude narastať, mesto v roku 2018 vydalo 90 rozhodnutí o dokázanosti na ZPS, DD eviduje k 31.12.2018 103 žiadostí. <i>Prepočet potreby miest v ZpS pre</i>	minimálna potrebná kapacita: 210 - 245 miest t.j. navýšenie aktuálnej kapacity o 35 - 70 miest

	miest	obyvateľov mesta podľa normatívu potrieb – 210 miest ¹	
zariadenie opatrovateľskej služby	18 v DD	v roku 2018 je počet obyvateľov po 65 roku 6090 a podľa demografických prognóz bude narastať, mesto v roku 2018 vydalo 8 rozhodnutí o dokázanosti na ZOS, DD eviduje k 31.12.2018 4 žiadosti	minimálna potrebná kapacita je pokrytá, prípadné navýšenie aktuálnej kapacity v prípade zvýšeného záujmu
rehabilitačné stredisko	10		minimálnu kapacitu tejto služby je potrebné zadefinovať na úrovni VÚC
domov sociálnych služieb	1 poskytovateľ s kapacitou 30 miest	počet záujemcov o službu v ŠZ eviduje VÚC	minimálnu kapacitu tejto služby je potrebné zadefinovať na úrovni VÚC
špecializované zariadenie	nie je poskytovaná, v regióne je ŠZ v Levoči s kapacitou 20, Nálepky 40 a Sp. Štvrťku 30 miest	počet záujemcov o službu v ŠZ eviduje VÚC, občania odkázaní na túto službu sú často umiestňovaní v zariadení pre seniorov v DD, v roku 2018 32 žiadateľov o posúdenie odkázanosti na MsÚ s diagnózami Alzh., demencia, Parkinson.	orientačná minimálna potreba kapacít: 20 miest, minimálnu kapacitu tejto služby je potrebné zadefinovať na úrovni VÚC
denný stacionár	55 (v registri 35)	DS pre seniorov nemá poradovník, dopyt po službe dokáza uspokojiť priebežne, evidujú záujem klientov so ZP, služba je nová	predpokladaná potrebná kapacita DS bude 75 miest
opatrovateľská služba	poskytuje na území mesta 1 verejný, 5 neverejný a 2 súkromní poskytovatelia, v roku 2017 105 klientov	poskytovatelia reagujú na dopyt operatívne, vzhľadom na socio-demografické trendy a starnutie populácie očakávame postupné zvyšovanie záujmu o danú službu zo strany obyvateľov mesta, poskytovatelia sa zapojili do Národného projektu Podpora OS, mesto v roku 2018 vydalo 73 rozhodnutí o odkázanosti na OS. <i>Doporučený normatív OS v meste je 450 poberateľov¹</i>	neurčujeme minimálne kapacity, smerodajný je počet záujemcov o službu, ktorý sa bude pravdepodobne kontinuálne zvyšovať, na čo bude potrebné reagovať zo strany mesta v rozpočte
prepravná služba	nie je poskytovaná	občania ZŤP a dôchodcovia majú o túto službu záujem, osoby s ŤZP môžu využívať dopravnú zdravotnú službu na prepravu do zdravotníckych zariadení a kompenzačné finančné príspevky z ÚPSVR (príspevok na kúpu a úpravu motorového vozidla, príspevok na prepravu, príspevok na	pri uvedenej službe sa neurčuje minimálna kapacita, službu môže poskytovať mesto prípadne neverejný poskytovateľ

		kompenzáciu zvýšených výdavkov súvisiacich so zabezpečením prevádzky osobného motorového vozidla), v meste je dostatok taxi služieb (cena za prepravu v meste – 2,50 eur)	
sprievodcovská služba a predčitateľská služba	nie je poskytovaná	sprevádzanie je spravidla riešené cez osobných asistentov (peňažný príspevok na asistenciu), sprevádzanie pomáha zabezpečovať aj Únia nevidiacich Slovenska	pri uvedených službách sa neurčuje minimálna kapacita
tlmočnická služba	1 poskytovateľ	službu poskytuje Krajské centrum asociácie nepočujúcich Slovenska pre 6 klientov	
sprostredkovanie tlmočnickej služby	nie je poskytovaná		
sprostredkovanie osobnej asistencie	nie je poskytovaná		
požičiavanie pomôcok	1 poskytovateľ	občania majú o túto službu záujem, čo vyplýva aj z dotazníkového prieskumu, PP bola označená ako v poradí ako 4. najžiadanejšia služba, ktorú by malo mesto podporiť	je možné zvýšiť kapacitu počtom pomôcok alebo etablovaním ďalšieho poskytovateľa v meste
Sociálne služby s použitím telekomunikačných technológií			
monitorovanie a signalizácia potreby pomoci	nie je poskytovaná	seniori majú o túto službu záujem	pri uvedenej službe sa neurčuje minimálna kapacita
krízová pomoc poskytovaná prostredníctvom telekomunikačných technológií	nie je poskytovaná	MsÚ neviduje záujem o túto službu	pri uvedenej službe sa neurčuje minimálna kapacita
Podporné služby			
odľahčovacia služba	poskytuje mesto, uvedená služba nie je registrovaná (poskytovateľ nemá povinnosť registrácie)	MsÚ neviduje záujem o túto službu, bariérou pri poskytovaní služby pravdepodobne bude finančná participácia klientov na úhrade za službu	poskytovaná v terénnej a pobytovej forme
pomoc pri zabezpečení opatrovníckych práv a povinností	nie je poskytovaná	MsÚ neviduje záujem o túto službu	pri uvedenej službe sa neurčuje minimálna kapacita
denné centrum	mesto financuje 3	kluby dôchodcov nových členov prijímajú priebežne	existujúca kapacita je dostatočná

	denné centrá – kluby dôchodcov		
podpora samostatného bývania	nie je poskytovaná	k dispozícii nie sú dáta o potrebe tejto služby v meste	minimálnej kapacity tejto služby je potrebné riešiť na úrovni VÚC
jedáleň	2 poskytovatelia, kapacita jedálne DD je 350 obedov/denne	existujúca kapacita jedálne nie je postačujúca, v roku 2019 DD evidoval 63 žiadostí , v rámci sociálneho programu mesta poskytujú obedy pre dôchodcov aj školy, od septembra 2019 však kapacity niektorých ZŠ budú naplnené z dôvodu poskytovania bezplatných obedov, v roku 2018 je počet obyvateľov po 65 roku 6090 a podľa demografických prognóz bude narastať, v dotazníkovom prieskume bola jedáleň označená ako najžiadanejšia služba, ktorú by malo mesto podporiť	chýbajúca kapacita min. 100 obedov/denne, chýba poskytovanie obedov pre dôchodcov počas letných prázdnin na školách, možnosťou je rozšírenie kapacity jedálne DD alebo ďalší poskytovateľ
práčovňa	nie je poskytovaná, v rámci okresu je registrovaná 1 práčovňa	službu je optimálne spájať s inými službami	nebola identifikovaná potreba vybudovania samostatnej služby, realizovať iba v spojení s inou službou
stredisko osobnej hygieny	nie je poskytovaná, nie je registrované ani v rámci okresu	službu je optimálne spájať s inými službami	nebola identifikovaná potreba vybudovania samostatnej služby, realizovať iba v spojení s inou službou

¹ Zdroj: *Optimalizace sociálních služeb, Petr Víšek, Ladislav Průša, Praha 2012*

Zdroj: *Vlastné spracovanie*

3.5 SWOT analýza

SWOT analýza je nástroj strategického plánovania, ktorý slúži na vyhodnotenie súčasného stavu z hľadiska silných a slabých stránok, príležitostí a ohrození. Zároveň načrtáva možné alternatívy budúceho vývoja, možnosti na ich využitie, prípadne ich riešenie.

Anglická skratka SWOT je odvodená od začiatkových písmen anglických slov:
 Strengths - silné stránky, môžu napomôcť k dosiahnutiu cieľa;
 Weaknesses - slabé stránky, ktoré sťažujú dosiahnutie cieľov;
 Opportunities - príležitosti, externé podmienky, ktoré môžu pomôcť k dosiahnutiu cieľov;

Threats - ohrozenia, externé podmienky, ktoré môžu sťažiť subjektu dosiahnutie cieľov.

SWOT analýza sociálnych služieb v meste je analýza vonkajšieho a vnútorného prostredia analyzovanej sociálnej oblasti. Zaoberá sa súčasťou, ale zároveň aj budúcou sociálnou situáciou a vytvára zrozumiteľný prehľad silných a slabých stránok vnútorného prostredia sociálnej oblasti v meste a príležitostí a ohrození prichádzajúcich z vonkajšieho prostredia.

SWOT analýza je základným východiskom pre formulovanie vízie, cieľov a určenie opatrení a aktivít v nasledujúcom období v záujme rozvoja sociálnych služieb.

Tabuľka č. 17 SWOT analýza sociálnych služieb v meste Spišská Nová Ves

S SILNÉ STRÁNKY

- o dobrá sieť sociálnych služieb s potenciálom ďalšieho rozvoja dostupnosť,
- o silný odborný potenciál pre poskytovanie sociálnych služieb na území mesta,
- o dostatok skúsenosti s realizáciou projektov v sociálnej oblasti,
- o iniciatíva mesta reagovať na aktuálne výzvy zamerané na rozvoj sociálnych služieb,
- o dobrá spolupráca poskytovateľov sociálnych služieb na území mesta,
- o dostupná ponuka odborného poradenstva pre občanov, bezplatná právna pomoc – Centrum právnej pomoci,
- o poskytovanie špecializovaného sociálneho poradenstva v meste,
- o dobré fungovanie opatrovateľskej služby a možnosť výberu poskytovateľov,
- o zavedený systém manažérstva kvality v Domove dôchodcov,
- o zverejnené kritériá a podmienky poskytovania sociálnych služieb – transparentnosť pri umiestňovaní do zariadení,
- o možnosť odberu stravy pre dôchodcov,
- o 3 aktívne kluby dôchodcov,
- o široká škála aktivít miestnych združení a neziskových organizácií pôsobiacich v sociálnej oblasti,
- o výrazná podpora mesta pri realizovaní aktivít pre seniorov,
- o existencia materského centra Dietka – služba pre matky s malými deťmi,
- o profesionálna práca s náhradnými rodinami,
- o existencia krízového strediska v meste,
- o rozvinutá komunitná práca a vytvorené dobré podmienky pre kontinuálny

W SLABÉ STRÁNKY

- o vysoký podiel sociálne odkázaných osôb,
- o nedostatočný počet dobrovoľníkov zapojených do práce v sociálnej oblasti,
- o zvyšujúci sa počet občanov trvalo odkázaných na sociálnu pomoc a sociálne služby,
- o problematické zabezpečenie starostlivosti o osoby v terminálnom štádiu života,
- o nezáujem prijímateľov pobytových sociálnych služieb o služby komunitnej starostlivosti,
- o potreba rekonštrukcie budovy nočľahárne,
- o nezáujem o zmenu životného štýlu u obyvateľov bez domova, psychické problémy, pretrhané sociálne vzťahy,
- o absencia nízkoprahového denného centra alebo útulku s denným pobytom,
- o absencia centra krízovej prevencie s nepretržitou prevádzkou linky dôvery,
- o nezáujem a nespolupráca rodičov detí s rizikovým správaním s príslušnými inštitúciami (školy, ÚPSVaR, MsÚ),
- o nedostatočná informovanosť o existujúcich poradenských službách v meste pre rodiny,
- o málo atraktívnych komunitných programov pre rodiny s deťmi v staršom školskom veku,
- o poddimenzované predmanželské, párové krízové poradenstvo a rodinná terapia,
- o absentujúce podporné programy pre talentovanú mládež zo sociálne slabšieho prostredia,
- o výskyt sociálno-patologických javov u členov rómskej komunity (závislosti, kriminalita, záškoláctvo a pod.),
- o vysoká dlhodobá nezamestnanosť Rómov v meste, nízky záujem o zmenu životného štýlu,
- o nevyvážené hospodárenie s financiami niektorých príslušníkov rómskej komunity a

komunitný rozvoj,

- o dlhodobý výkon terénnej sociálnej práce s dôrazom na poznanie potrieb prijímateľov,
- o fungujúce komunitné centrum - výchovno-vzdelávacia práca s deťmi a mládežou zo sociálne slabého prostredia,
- o zriadené rómske hliadky v lokalite Vilčurňa,
- o možnosť zapojiť sa do aktivačných prác,
- o nocľaháreň s dostatočnou kapacitou,
- o poskytovanie teplej stravy v zime.

existencia úžery v rómskej komunite,

- o nedostatok neverejných poskytovateľov služieb a neziskových organizácií, ktoré poskytujú služby pri riešení problémov rómskej komunity.

O PRÍLEŽITOSTI

- o trend znižovania potrieb pobytových zariadení a posilňovanie terénnej opatrovateľskej služby,
- o trend výstavby a zriaďovania nízko kapacitných zariadení rodinného typu,
- o externé finančné zdroje,
- o dobrá spolupráca s ÚPSVaR,
- o dobrá spolupráca s Úradom splnomocnenca vlády SR pre rómske komunity,
- o zvýšenie informovanosti a propagácia poskytovateľov sociálnych komunitných služieb a ich činnosti na území mesta,
- o koordinácia pomoci – systémové riešenia,
- o dobudovanie siete sociálnych služieb podľa potrieb občanov,
- o využitie potenciálu dobrovoľníkov,
- o rozvoj programov na podporu sociálneho začleňovania ohrozených skupín,
- o zefektívnenie existujúcej komunikácie medzi poskytovateľmi služieb,
- o realizácia preventívnych programov pre rodiny s deťmi a mládežou,
- o vybudovanie nového zariadenia (Spišská katolícka charita) na Slovenskej ul., v ktorom budú poskytované komplexné služby,
- o posilnenie terénnej sociálnej práce zameranej na zmenu životného štýlu ohrozených skupín,
- o vytvoriť systém zvýšenia informovanosti o možnostiach pomoci pre ľudí v nepriaznivej sociálnej situácii.

T OHROZENIA

- o demografický vývoj populácie očakáva nárast počtu občanov vyžadujúcich sociálne služby,
- o zvyšujúci sa počet občanov trvalo odkázaných na sociálnu pomoc a sociálne služby,
- o absentuje dlhodobá (viac ako 21 dní) zdravotná starostlivosť v zdravotníckych zariadeniach o občanov s ťažkými psychiatrickými diagnózami,
- o zvyšovanie ceny za sociálnu službu a neschopnosť časti klientov spolupodieľať sa na ich financovaní,
- o minimálna participácia príbuzných prijímateľa sociálnych služieb pri riešení sociálneho problému,
- o nedostatočné finančné ohodnotenie pracovníkov v sociálnej sfére a riziko vyhorenia personálu,
- o nezáujem prijímateľov, ich rezignácia a ľahostajnosť riešiť vlastnú nepriaznivú sociálnu situáciu,
- o neschopnosť hradiť si potrebnú sociálnu službu u potenciálnych poberateľov,
- o nárast počtu neúplných rodín, nárast rozvodovosti,
- o odchod mladých a vzdelaných ľudí v dôsledku nedostatku vhodných pracovných príležitostí,
- o nedostatočný záujem obyvateľov zapájať sa do vecí verejných,
- o nedostatočná informovanosť zo strany potenciálnych prijímateľov,
- o nezáujem verejnosti o dobrovoľnícku činnosť,
- o nekontinuálna realizácia rozbehnutých projektov,
- o problematické vytváranie medzirezortnej spolupráce zapojených subjektov (školsťvo, zdravotníctvo) pri riešení sociálneho problému,
- o nedostatok finančných prostriedkov mesta na

- rozšírenie siete sociálnych služieb,
- o nárast sociálno-patologických javov medzi deťmi a mládežou (nárast alkoholizmu, užívania drog, záškoláctva) a absencia spolupráce zo strany niektorých rodičov,
- o prehlbovanie marginalizácie rómskeho etnika, prepád životnej úrovne sociálne slabých skupín na hranicu chudoby, silné sociálne vylúčenie ohrozených sociálnych skupín,
- o prehlbujúca sa nedôvera majoritnej časti spoločnosti voči rómskej komunite.

4 Strategická časť

4.1 Vízia a ciele Mesta Spišská Nová Ves v oblasti sociálnych služieb

VÍZIA: Mesto Spišská Nová Ves bude v roku 2021 poskytovať kvalitné a dostupné sociálne služby pre jednotlivé sociálne skupiny obyvateľov, predovšetkým prostredníctvom rozvinutých komunitných sociálnych služieb, ktorých hlavným poslaním je začleňovať ľudí do spoločnosti podľa princípov solidarity a partnerstva, s ohľadom na dlhodobú finančnú udržateľnosť a efektívnosť.

Zo záverov SWOT analýzy vyplývajú 2 hlavné ciele, ktoré je potrebné v oblasti sociálnych služieb a sociálnej pomoci v meste v plánovanom období naplniť, a to:

Cieľ 1: Zvýšiť kvalitu a dostupnosť sociálnej starostlivosti a sociálnych služieb najmä pre seniorov a zdravotne postihnutých občanov.

Cieľ 2: Zlepšiť kvalitu života rómskej menšiny a zvýšiť mieru jej sociálnej inklúzie.

4.2 Priority a aktivity rozvoja sociálnych služieb a sociálnej pomoci v meste Spišská Nová Ves

CIEĽ 1: ZVÝŠIŤ KVALITU A DOSTUPNOSŤ SOCIÁLNEJ STAROSTLIVOSTI A SOCIÁLNYCH SLUŽIEB NAJMÄ PRE SENIOROV A ZDRAVOTNE POSTIHNUTÝCH OBČANOV

Priorita č. 1.1: Podpora zotrvania klienta v prirodzenom prostredí a podpora terénnych sociálnych služieb

1.1.1 Opatrenie: Skvalitniť starostlivosť o klienta v domácom prostredí a rozvíjať terénne sociálne služby

- Aktivity:
- ✓ Podporovať podmienky pre flexibilitu poskytovania opatrovateľských služieb, podľa konkrétnych potrieb prijímateľov;
 - ✓ Spolupracovať pri zabezpečení poskytovania opatrovateľskej služby aj po 15.00 hodine s poskytovateľmi opatrovateľskej služby

v prípade potreby;

- ✓ Realizovať vzdelávacie programy ďalšieho vzdelávanie opatrovateliek zamerané najmä na zlepšenie komunikácie s klientom a jeho rodinou, riešenie konfliktných situácií a zvládanie stresu;
- ✓ Vykonávať prieskumy kvality/spokojnosti s poskytovanou opatrovateľskou službou;
- ✓ Podporovať rozvoj terénnych sociálnych služieb v spolupráci s neverejnými poskytovateľmi;
- ✓ Propagovať terénne sociálne služby;
- ✓ Využívať a rozvíjať potenciál dobrovoľníctva pri vytváraní dobrovoľníckych programov v oblasti sociálnych služieb;
- ✓ Rozšíriť kapacitu jedálne Domova dôchodcov a podporovať poskytovateľov obedov pre dôchodcov;

1.1.2 Opatrenie: Podporiť prechod prijímateľov sociálnych služieb z inštitucionálnej starostlivosti na komunitnú starostlivosť

Aktivity: ✓ Vytvárať podmienky na návrat prijímateľa do prirodzeného rodinného prostredia alebo komunity – individuálna práca, rešpektujúc potreby, schopnosti a túžby prijímateľa;

Priorita č. 1.2: Zvyšovať kvalitu poskytovaných sociálnych služieb

1.2.1 Opatrenie Vzdelávanie zamestnancov v oblasti sociálnych služieb

Aktivity: ✓ Ďalšie vzdelávanie, prehľbovanie kvalifikácie odborných zamestnancov, účasť na workshopoch, tréningoch, výcvikoch, školeniach;

1.2.2 Opatrenie: Skvalitnenie života klientom v pobytových zariadeniach

Aktivity: ✓ Modernizovať vybavenie zariadenia pre seniorov a zariadenia opatrovateľskej služby (Domov dôchodcov);

✓ Pokračovať vo vytváraní podmienok pre záujmové činnosti a doplnkové služby, ktoré prispievajú k zvýšeniu kvality života v zariadení pre seniorov;

✓ Vytvoriť dobrovoľnícke programy využiteľné v rámci voľnočasových aktivít v pobytových zariadeniach existujúcich v meste;

✓ Udržať cenovú dostupnosť sociálnych služieb;

- ✓ Rekonštruovať budovu Nocľahárne a modernizovať interiérové vybavenie;

Priorita č. 1.3: Zlepšiť dostupnosť poskytovaných sociálnych služieb

1.3.1 Opatrenie: Zvýšiť informovanosť o existujúcich sociálnych službách a o poskytovateľoch týchto služieb

- Aktivity:
- ✓ Zvýšiť informovanosť o sociálnych službách - vyhľadávacia činnosť, sociálne poradenstvo, masmediálna komunikácia;
 - ✓ Vypracovať, komunikovať a distribuovať „Príručku“ sociálnymi službami v meste Spišská Nová Ves (súbor informácií a odporúčaní) obyvateľom mesta ako postupovať, čo robiť, kde hľadať sociálnu službu a pomoc v rôznych životných a krízových situáciách a to v spolupráci s poskytovateľmi sociálnych služieb v meste, vrátane elektronickej verzie na webovú stránku mesta;

Priorita č. 1.4: Rozvoj sociálnych služieb v súlade s potrebami cieľových skupín obyvateľov

1.4.1 Opatrenie: Rozvoj terénnej sociálnej práce a poradenských služieb pre rodiny s deťmi na predchádzanie krízových situácií

- Aktivity:
- ✓ Vytváranie podmienok na rozširovanie počtu Materských centier a podporovanie dostupnosti už existujúcich pre podporu rodín s malými deťmi a rodičov na materskej dovolenke;
 - ✓ Realizovať efektívnu prevenciu v rodinách prostredníctvom programov a kampaní zameraných na zachovanie celistvosti rodín, výchovu k rodičovstvu, osvetu, partnerské vzťahy, prevenciu vzniku nepriaznivých situácií a sociálno-patologických javov v rodinách;
 - ✓ Rozšíriť terénnu sociálnu prácu aj pre rodiny v kríze;

1.4.2 Opatrenie: Rozvoj sociálnych služieb pre seniorov

- Aktivity:
- ✓ Zriadiť alebo podporiť zriadenie prepravnej služby;
 - ✓ Poskytovať sociálnu službu monitorovanie a signalizácia potreby pomoci – SOS náramky;
 - ✓ Poskytovať alebo podporiť rozšírenie sociálnej služby požičiavanie pomôcok;
 - ✓ Podporiť zriadenie špecializovaného zariadenia pre prijímateľov s diagnózami ako je demencia, Alzheimerova choroba a pod.;

- ✓ Rozšírenie kapacity zariadenia pre seniorov v meste;

1.4.3 Opatrenie: Rozšíriť terénne, ambulantné a pobytové sociálne služby pre bezdomovcov a ľudí v nepriaznivej sociálnej situácii

- Aktivity:
- ✓ Zabezpečiť terénnu sociálnu prácu pre cieľové skupiny;
 - ✓ Zriadiť alebo podporiť zriadenie nízkoprahové denného centra so zázemím pre osobnú hygienu alebo útulku pre bezdomovcov a ľudí v nepriaznivej sociálnej situácii;
 - ✓ Podporovať osvetovú činnosť a realizovať preventívne programy na predchádzanie sociálno – patologických javov pre ľudí bez domova a pre osoby ohrozené bezdomovectvom;

Priorita č. 1.5: Vytvoriť podmienky pre aktívne starnutie

1.5.1 Opatrenie: Skvalitnenie voľného času a zvýšenie participácie seniorov na verejnom živote

- Aktivity:
- ✓ Modernizovať priestory a vybavenie klubov dôchodcov v meste;
 - ✓ Realizovať opatrenia zamerané na úsporu energie v Klube dôchodcov na Levočskej ulici;
 - ✓ Prostredníctvom malých projektov realizovať aktivity pre skvalitnenie života seniorov (kulturné, športové, vzdelávacie aktivity a prednášková činnosť v oblasti práva, ekonomiky, výpočtovej techniky, zdravotníctva, psychológie a ďalšie);
 - ✓ Podporovať rozvoj a vytvoriť ponuku dobrovoľníckych aktivít vhodných pre seniorov;
 - ✓ Podporovať programy medzigeneračnej spolupráce s aktívnym zapojením seniorov;

Priorita č. 1.6: Vytvoriť podmienky pre skvalitňovanie života zdravotne postihnutých obyvateľov

1.6.1 Opatrenie: Zvýšiť účinnosť pomoci mesta zdravotne postihnutým občanom

- Aktivity:
- ✓ Nadalej podporovať možnosti zamestnávania zdravotne postihnutých občanov v rámci Mesta Spišská Nová Ves, jeho príspevkových a rozpočtových organizácií;
 - ✓ Pripravovať a implementovať projekty v oblasti pomoci a podpory občanom so zdravotným postihnutím;
 - ✓ Podporovať osvetovú činnosť zameranú na zdravý životný štýl

a prevenciu chorôb;

1.6.2 Opatrenie: Postupne odstraňovať architektonické bariéry v meste

- Aktivity:
- ✓ Vypracovať passport prekážok, bariér v spolupráci s organizáciami zdravotne, najmä pohybovo, zrakovo a sluchovo postihnutých občanov a plán na ich odstránenie;
 - ✓ Zabezpečiť účasť cieľovej skupiny pri riešení bezbariérovosti v meste;
 - ✓ Postupne realizovať opatrenia na území mesta na verejných priestranstvách a mestských komunikáciách, vo verejných budovách a iných inštitúciách v meste na odstránenie bariér;
 - ✓ Vypracovať bezbariérové mapy mesta podľa jednotlivých cieľových skupín;

1.6.3 Opatrenie: Zapájanie zdravotne postihnutých obyvateľov do verejného života

- ✓ Podporovať prezentácie, výstavy výrobkov a činnosti zdravotne postihnutých občanov;
- ✓ Nadalej finančne podporovať organizácie zabezpečujúce voľnočasové aktivity a podujatia pre cieľovú skupinu;

Priorita č. 1.7: Zlepšiť spoluprácu inštitúcií pôsobiacich v sociálnej oblasti

1.7.1 Opatrenie: Zlepšenie koordinácie a spolupráce subjektov poskytujúcich sociálne služby

- Aktivity:
- ✓ Vytvoriť funkčnú platformu pre komunikáciu a spoluprácu subjektov poskytujúcich sociálne služby v rámci mesta i regiónu (spoločné aktivity, programy, projekty a pod.);
 - ✓ Podporovať neverejných poskytovateľov sociálnych služieb v meste a informovanosť o službách, ktoré poskytujú;

CIEĽ 2: ZLEPŠIŤ KVALITU ŽIVOTA RÓMSKEJ MENŠINY A ZVÝŠIŤ MIERU JEJ SOCIÁLNEJ INKLÚZIE

Priorita č. 2.1: Podporovať vzdelávanie a zlepšiť prístup na trh práce pre príslušníkov Rómskych komunít

2.1.1 Opatrenie: Zvýšenie vzdelanostnej úrovne rómskych detí a rozvíjanie ich umeleckého talentu a umeleckej výchovy

- ✓ Zriadiť rómsky detský folklórny súbor pri komunitnom centre;
- ✓ Rozvíjať možnosti športových aktivít v segregovaných lokalitách;

- ✓ Rozvíjať tvorivosť a kreativitu rómskych detí formou krúžkovej činnosti v komunitnom centre;
- ✓ Prostredníctvom komunitnej práce pomáhať pri prípravu na vyučovanie rómskych detí a podporovať vzdelávaciu činnosť v komunitnom centre;
- ✓ Prostredníctvom terénnej sociálnej práce a v spolupráci s materskou školou na Tehelnej ulici zvyšovať záujem rodičov rómskych detí o predškolskú prípravu;
- ✓ V komunitnom centre realizovať špeciálne programy zamerané na zlepšenie pripravenosti rómskych detí na nástup na základnú školu;
- ✓ V komunitnom centre realizovať vzdelávanie prijímateľov v oblasti finančnej gramotnosti, hospodárenia s finančnými prostriedkami;

2.1.2 Opatrenie: Podporovať prístup znevýhodnených uchádzačov o zamestnanie na trh práce

- Aktivity:
- ✓ Realizovať v komunitnom centre vzdelávacie programy pre Rómov a rekvalifikačné kurzy s prepojením na potreby trhu práce;
 - ✓ Prostredníctvom terénnej sociálnej práce pomáhať Rómom vyhľadávať pracovné príležitosti;
 - ✓ Podporovať vznik sociálnych podnikov, prípadne zriadiť sociálny podnik podľa legislatívy;

Priorita č. 2.2: Podporiť rozvoj sociálnych služieb dostupných pre osoby zotrvávajúce v priestorovo segregovanej lokalite s prítomnosťou koncentrovanej a generačne reprodukovanej chudoby

2.2.1 Opatrenie: Zvýšenie zapojenosti Rómov do komunitného života a zlepšenie podmienok pre realizovanie terénnych sociálnych a komunitných aktivít

- Aktivity:
- ✓ Výstavba nového komunitného centra v Spišskej Novej Vsi;
 - ✓ Zlepšiť materiálno-technické vybavenie a vytvoriť podmienky pre realizáciu aktivít v komunitnom centre;
 - ✓ Zostaviť špecifický komunitný program pre zvýšenie účasti Rómov na komunitnom živote v spolupráci s ďalšími zainteresovanými subjektmi a organizáciami a realizovať ho prostredníctvom terénnych sociálnych pracovníkov a komunitných pracovníkov;
 - ✓ Realizovať projekt terénnej sociálnej práce;

- ✓ Prostredníctvom terénnej sociálnej práce realizovať preventívne aktivity u osôb ohrozených sociálnym vylúčením alebo s obmedzením schopnosti sa spoločensky začleniť a samostatne riešiť problémy pre svoje životné návyky a spôsob života;

2.2.2 Opatrenie: Realizovať preventívne programy pre príslušníkov rómskej komunity

- Aktivity:
- ✓ Realizovať preventívne programy a projekty zamerané na prevenciu sociálno-patologického správania, predchádzania chorôb a závislostí, na propagáciu zdravého životného štýlu;
 - ✓ Prostredníctvom komunitnej práce motivovať rómskych rodičov k zodpovednému rodičovstvu, realizovať vzdelávacie aktivity pre mládež v oblasti plánovaného rodičovstva;
 - ✓ Podporovať programy podporujúce vzájomnú toleranciu medzi Rómskou komunitou a majoritou;

4.3 Plnenie a vyhodnocovanie Komunitného plánu sociálnych služieb

Komunitný plán sociálnych služieb mesta Spišská Nová Ves je základným rozvojovým dokumentom, na ktorý sa musí prihliadať pri plánovaní a realizácii všetkých rozvojových aktivít a projektov v oblasti sociálnych služieb, je záväzným pre tvorbu rozpočtu mesta a jeho aktivity sú premietnuté do rozpočtu mesta. Jednotlivé aktivity zahrnuté do Komunitného plánu sociálnych služieb bude mesto priamo realizovať, alebo vytvárať podmienky na ich realizáciu inými subjektmi v prospech sociálneho rozvoja mesta.

Komunitný plán sociálnych služieb je otvorený dokument a je možné ho aktualizovať, meniť a dopĺňať, v prípade, že sa zmenia priority alebo v prípade možnosti získania finančných prostriedkov na konkrétne nové potrebné opatrenia.

Vyhodnocovanie plnenia Komunitného plánu sociálnych služieb

Komunitný plán sociálnych služieb mesta Spišská Nová Ves je verejne dostupný dokument, ktorý je zverejnený na webovej stránke mesta Spišská Nová Ves, takto sú vytvorené možnosti kontroly plnenia cieľov a priorít širokou verejnosťou.

V priebehu platnosti Komunitného plánu sociálnych služieb mesta Spišská Nová Ves je každoročne vypracovaná Správa o plnení Komunitného plánu sociálnych služieb a predložená na zasadnutie Sociálno-zdravotnej komisie pri Mestskom zastupiteľstve Spišská Nová Ves. Vyhodnotenie plnenia Komunitného plánu sociálnych služieb mesta Spišská Nová Ves bude zverejnené na webovej stránke mesta.

4.4 Finančné zdroje a časový plán realizácie Komunitného plánu sociálnych služieb

V zmysle novely zákona č. 448/2008 o sociálnych službách by mal komunitný plán sociálnych služieb obsahovať aj časový plán realizácie s určením kapacity jednotlivých služieb a ak ide o sociálnu službu v zariadení, počtu miest v jednotlivých druhoch zariadení, v jednotlivých rokoch v členení na existujúcu kapacitu a kvantifikovanú potrebu navýšenia kapacity tak, aby boli vytvorené podmienky na zabezpečenie dostupnosti sociálnych služieb pre obyvateľov mesta, ktorí sú odkázaní na sociálnu službu.

Potreba kapacít jednotlivých služieb uvedená v kapitole 3.4 je navrhnutá do r. 2025 nakoľko nie je reálne zabezpečiť všetky absentujúce sociálne služby do roku 2021 a potrebné kapacity sociálnych služieb budú predmetom ďalšieho komunitného plánovania. Časový plán na realizáciu aktivít Komunitného plánu sociálnych služieb je stanovený na roky 2016 až 2021, pričom jednotlivé aktivity budú realizované priebežne, v súlade s potrebami a reálnymi finančnými možnosťami, je už v štádiu implementácie. Pri spracovaní ďalšieho komunitného plánu v roku 2021 budú naplánované kapacity jednotlivých služieb prehodnotené a spresnené tak, aby v horizonte 5 – 10 rokov bolo možné zabezpečiť dostupnosť sociálnych služieb, ktoré obyvatelia mesta nevyhnutne potrebujú (minimálna sieť sociálnych služieb).

Tabuľka č. 18 Indikatívny finančný plán

Výška finančných prostriedkov / rok	2019	2020	2021
CIEĽ 1: Zvýšiť kvalitu a dostupnosť sociálnej starostlivosti a sociálnych služieb najmä pre seniorov a zdravotne postihnutých občanov			
Priorita č. 1.1: Podpora zotrvania klienta v prirodzenom prostredí a podpora terénnych sociálnych služieb	161 000	171 000	171000
Priorita č. 1.2: Zvyšovať kvalitu poskytovaných sociálnych služieb	324 000	374 000	374 000
Priorita č. 1.3: Zlepšiť dostupnosť poskytovaných sociálnych služieb			
Priorita č. 1.4: Rozvoj sociálnych služieb v súlade s potrebami cieľových skupín obyvateľov	100 500	95 500	75 500
Priorita č. 1.5: Vytvoriť podmienky pre aktívne starnutie	800	800	800
Priorita č. 1.6: Vytvoriť podmienky pre skvalitňovanie života zdravotne postihnutých obyvateľov	9 000	9 000	9 000
Priorita č. 1.7: Zlepšiť spoluprácu inštitúcií pôsobiacich v sociálnej oblasti	160 000	170 000	170 000
CIEĽ 2: Zlepšiť kvalitu života rómskej menšiny a zvýšiť mieru jej sociálnej inklúzie			
Priorita č. 2.1: Podporovať vzdelávanie a zlepšiť prístup na trh práce pre príslušníkov Rómskych komunít	1 200	11 600	1 100
Priorita č. 2.2: Podporiť rozvoj sociálnych služieb dostupných pre osoby zotrvávajúce v priestorovo segregovanej lokalite s prítomnosťou koncentrovanej a generačne reprodukovanej chudoby	76 000	277 000	77 000

Na realizáciu opatrení Komunitného plánu sociálnych služieb bude potrebné vyčleniť finančné prostriedky z rozpočtu mesta, pri plánovaní sa prihliada aj na možnosti čerpania z externých zdrojov a to hlavne zdroje z európskych fondov, zo štátneho rozpočtu, zo zdrojov z nadácií a pod.

V rámci implementácie Komunitného plánu sociálnych služieb mesta Spišská Nová Ves je plánované zvýšenie kapacít existujúcich služieb i rozvoj nových služieb na území mesta v nasledujúcom rozsahu:

Tabuľka č. 19 Plánovanie potrebných kapacít sociálnych služieb

sociálna služba	stav na začiatku implementácie KPSS a kapacita v roku 2018	kvantifikovaná potreba navýšenia kapacity	plánovaný stav na konci implementácie KPSS, plánovaná kapacita v roku 2021	finančné podmienky	personálne, prevádzkové a organizačné podmienky
útulok	žiadny poskytovateľ, kapacita 0	10	1 poskytovateľ - zriadený útulok s min. kapacitou 10 miest	NFP, finančný príspevok z Ministerstva práce, sociálnych vecí a rodiny SR, z rozpočtu VÚC, neverejného poskytovateľa, úhrady od klientov	zriadenie neverejným poskytovateľom alebo VÚC, zabezpečenie minimálnej kapacity tejto služby je potrebné riešiť na úrovni VÚC
nízkoprahové denné centrum	žiadny poskytovateľ	kapacita sa neurčuje	1 poskytovateľ - zriadené nízkoprahové denné centrum	NFP, z rozpočtu neverejného poskytovateľa, z rozpočtu mesta	zriadenie neverejným poskytovateľom, prípadne mestom
zariadenie núdzového bývania	1 poskytovateľ s kapacitou 21	10	31	NFP, finančný príspevok z Ministerstva práce, sociálnych vecí a rodiny SR, z rozpočtu VÚC, neverejného poskytovateľa, úhrady od klientov	rozšírenie kapacity poskytovateľa, zabezpečenie zvýšenej kapacity tejto služby je potrebné riešiť na úrovni VÚC
zariadenie pre seniorov	1 poskytovateľ s kapacitou 175	35 - 70	2. neverejný poskytovateľ s kapacitou 40 – 75 miest, prípadne mesto zriadi 2. ZPS,	NFP, finančný príspevok z Ministerstva práce, sociálnych vecí a rodiny SR, z rozpočtu mesta prípadne	ďalším poskytovateľom služieb v ZPS bude neverejný poskytovateľ, prípadne mesto zriadi

			rozšírenie kapacity existujúcej služby ZPS v meste na kapacitu 210 - 245	neverejného poskytovateľa, úhrady od klientov	2. ZPS alebo rozšíri poskytovanú službu v ZPS
špecializované zariadenie	žiadny poskytovateľ, kapacita 0	20	20	NFP, finančný príspevok z Ministerstva práce, sociálnych vecí a rodiny SR, z rozpočtu VÚC, neverejného poskytovateľa, úhrady od klientov	zriadenie neverejným poskytovateľom alebo VÚC, zabezpečenie minimálnej kapacity tejto služby je potrebné riešiť na úrovni VÚC
monitorovanie a signalizácia potreby pomoci	žiadny poskytovateľ	kapacita sa neurčuje	1 poskytovateľ - vytvorená služba	NFP z rozpočtovej kapitoly Ministerstva vnútra SR prípadne z rozpočtu mesta, 40 kusov SOS náramkov, 26 000 eur	Oddelenie sociálnych vecí OSV
požičiavanie pomôcok	1 poskytovateľ	kapacita sa neurčuje	2 poskytovatelia, prípadne rozšírenie poskytovanej služby	z rozpočtu neverejného poskytovateľa, prípadne mesta 3 000 eur, úhrady od klientov	neverejný poskytovateľ, OSV, DD
prepravná služba	žiadny poskytovateľ	kapacita sa neurčuje	1 poskytovateľ - vytvorená služba	z rozpočtu neverejného poskytovateľa, prípadne mesta, úhrady od klientov, 20 000 eur	neverejný poskytovateľ, OSV, DD
jedáleň	2 poskytovateli a	kapacita v DD je 350 obedov/denne	rozšírenie kapacity jedálne, podpora poskytovania obedov pre dôchodcov	z rozpočtu mesta na zvýšenie kapacity jedálne v existujúcich priestoroch 70 000 eur, mzdové výdavky z rozpočtu mesta	DD, oddelenie výstavby a dopravy, oddelenie územného plánovania a stav. poriadku
komunitné centrum	1 poskytovateľ	kapacita sa neurčuje	výstavba KC v lokalite Vilčurňa, 2. KC v lokalite Podskala	NFP v rámci OP Ľudské zdroje Ministerstva vnútra SR, spolufinancovanie projektu min. 5 % a prevádzkové náklady z rozpočtu mesta	OSV, oddelenie výstavby a dopravy, oddelenie územného plánovania a stav. poriadku

ZÁVER

Komunitný plán sociálnych služieb mesta Spišská Nová Ves na obdobie 2016 - 2021 je vypracovaný v súlade s Národnými prioritami rozvoja sociálnych služieb na roky 2015 - 2020 a zákonom č. 448/2008 o sociálnych službách.

Do procesu komunitného plánovania bola zapojená verejnosť a aktívne sa zapojili i neverejní poskytovatelia sociálnych služieb v meste. Prostredníctvom realizovaného dotazníkového prieskumu boli analyzované požiadavky obyvateľov mesta na sociálne služby. Proces tvorby komunitného plánu sociálnych služieb sa stal prvým krokom ku zlepšeniu spolupráce verejných a neverejných poskytovateľov sociálnych služieb v Spišskej Novej Vsi. Pri tvorbe komunitného plánu boli analyzované sociologické a demografické údaje mesta a stav poskytovaných sociálnych služieb v Spišskej Novej Vsi. V nadväznosti na Rozvojový plán mesta Spišská Nová Ves na roky 2015 - 2020 boli stanovené dva hlavné ciele a to: Zvýšiť kvalitu a dostupnosť sociálnej starostlivosti a sociálnych služieb najmä pre seniorov a zdravotne postihnutých občanov a zlepšiť kvalitu života rómskej menšiny a zvýšiť mieru jej sociálnej inklúzie.

Komunitný plán sociálnych služieb mesta Spišská Nová Ves na obdobie 2016 – 2021 je zameraný na zvýšenie kvality a dostupnosti poskytovaných sociálnych služieb a prioritne podporuje rozvoj terénnych sociálnych služieb na komunitnej úrovni. Zamieriava sa na skvalitnenie života a podporu tvorby pracovných príležitostí pre zdravotne postihnutých občanov a pre občanov ohrozených sociálnym vylúčením, na podporu aktívneho starnutia a na rozvoj dobrovoľníctva. Prostredníctvom aktivít komunitného rozvoja sú vytvorené predpoklady pre rozvoj preventívnych programov, ktoré majú za cieľ predchádzať vzniku rôznych sociálno patologických javov.

Komunitný plán sociálnych služieb vytvára predpoklady pre zosúladenie požiadaviek klientov resp. potenciálnych klientov a možností poskytovateľov sociálnych služieb. Je to otvorený dokument, ktorý reaguje na zmeny podmienok a potrieb obyvateľov mesta Spišská Nová Ves.